

Alþingi
Hildur Edwald - Alþingi
Kirkjustræti
101 Reykjavík

Akureyri, 15. mars 2022
Tilv.2022-03-02-1333

Efni: Umsögn um frumvarp til laga um breytingu á ýmsum lögum á sviði fiskveiðistjórnunar (eftirlit Fiskistofu o.fl.), 386. mál.

Vísað er til erindis frá atvinnuveganefnd Alþingis, dags. 1. mars 2022, þar sem óskað er umsagnar Fiskistofu um ofangreint frumvarp.

Íslenskur sjávarútvegur státar af hátæknifyrirtækjum í fremstu röð og fiskveiðistjórnunarkerfi sem stuðlar að sjálfbærum veiðum. Sjávarútvegur er veigamikil atvinnugrein og standa ríkir hagsmunir til þess að eftirlit með umgengni og nýtingu sjávarauðlindarinnar sé traust og í samræmi við lög. Í skýrslu Ríkisendurskoðunar frá desember 2018 var talið að ráðast þyrfti í ýmsar úrbætur hjá Fiskistofu til að hún gæti sinnt eftirliti með skilvirkum og árangursríkum hætti. Fiskistofa telur að með frumvarpinu séu fyrstu skrefin stigin til að bregðast við þeim atriðum sem þar eru tilgreind sem og tillögum verkefnastjórnar um bætt eftirlit með fiskveiðiauðlindinni sem fram komu í skýrslu verkefnastjórnarinnar frá júní 2020.

Með frumvarpinu er lagt til að heimildir Fiskistofu til að sinna rafrænu eftirliti verði styrktar. Fiskistofa telur rafrænt eftirlit vera nauðsynlega og eðlilega framþróun til að efla eftirlit með fiskveiðiauðlindinni og hefur þegar hafið undirbúning á því að gera stofnuninni kleift að takast á við þá ábyrgð sem fylgir slíku eftirliti. Fiskistofa skipaði persónuverndarfulltrúa árið 2018. Þá hlaut stjórnkerfi upplýsingaöryggis Fiskistofu vottun samkvæmt ISO27001 sumarið 2021. Stofnunin er því vel í stakk búin til að takast á við aukna ábyrgð sem leiðir af rafrænu eftirliti með tilliti til persónuverndar og upplýsingaöryggis.

Meðfylgjandi eru athugasemdir við einstakar greinar frumvarpsins.

2. gr. frumvarpsins – aflaupplýsingar

Til að eftirlit sé skilvirkt og árangursríkt þurfa lög og reglur að taka mið af framþróun í atvinnugreininni og kröfum sem gerðar eru til aukins rekjanleika sjávarafurða. Fiskistofa hefur undanfarið verið með í þróun vefþjónustur sem taka á móti aflaupplýsingum með stafrænum hætti. Slík skráning aflaupplýsinga er til þess fallinn að bæta eftirlit með lönduðum sjávaraflla og rekjanleika aflans.

Fiskistofa bendir á að betur gæti farið á því að nota orðið „stafrænt“ í stað orðsins „rafrænt“.

Að mati Fiskistofu er nauðsynlegt að aflaupplýsingum sé skilað í gegnum vefþjónustur Fiskistofu með sjálfvirkum hætti, en vefþjónustur gera okkur kleift að tengja saman upplýsingar

á milli ólíkra kerfa. Að öðrum kosti nást ekki þau markmið sem að er stefnt með skilum á aflaupplýsingum.

Frumvarpið gerir ráð fyrir því að ráðherra sé falið að kveða m.a. á um form og skil aflaupplýsinga til Fiskistofu.

10. gr. frumvarpsins – gjaldtökuheimild Fiskistofu

Skylda Fiskistofu til að leggja til afladagbækur var afnuminn með lögum nr. 88/2020. Því er rétt að fella 12. tölul. 2. mgr. 5. gr. laga nr. 36/1992 á brott eins og lagt er upp með í 10. gr. frumvarpsins.

Fiskistofa hefur komið að hönnun stafrænna lausna við skil á aflaupplýsingum með sértökum styrk frá ráðuneytinu. Slík lausn hefur einnig verið hönnuð og þróuð af markaðsaðilum og fleiri aðilar lýst yfir áhuga í þá veru.

Bent er á að komi til þess að Alþingi eða ráðuneytið feli Fiskistofu að sjá um hönnun, þróun og rekstur hugbúnaðar til að skila aflaupplýsingum þyrfti að koma til sérstök gjaldtökuheimild til handa Fiskistofu.

11. gr. frumvarpsins - samstarf um rafrænt eftirlitskerfi í fiskveiðiskipum

Lagt er til að Fiskistofu verði heimilt að fara í samstarf við útgerðir varðandi tilraunaverkefni um rafrænt eftirlitskerfi í fiskveiðiskipum. Fiskistofa telur slíkt samstarf nauðsynlegt skref til að færa fiskveiðieftirlit til samræmis við það sem þekkist við hjá öðrum fiskveiðiþjóðum sem teljast vera í fremstu röð. Nauðsynlegt er að heimilt sé að viðhafa slíkt samstarf til lengri tíma en gert er ráð fyrir í frumvarpinu, a.m.k. í 2 ár frá gildistöku laganna.

Fiskistofa styður efni frumvarpsins og telur að efni þess stuðli að því að eftirlit með umgengni og nýtingu sjávarauðlindarinnar verði skilvirkara og árangursríkara.

F.h. Fiskistofu

Ögmundur Haukur Knútsson

Skrifstofa Alþingis - nefndasvið
b.t. atvinnuveganefndar
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Reykjavík 15. mars 2022

2203001HA BG
Málalýkill: 30.21

Efni: Umsögn um frumvarp til laga um breytingu á ýmsum lögum á sviði fiskveiðistjórnunar (eftirlit Fiskistofu o.fl.), mál nr. 386.

Hafnasamband Íslands hefur yfirfarið ofangreint frumvarp og þykir rétt að vekja athygli á samstarfsyfirlýsingu Fiskistofu og Hafnasambands Íslands frá 5. september 2018 en þar segir m.a. „Íslenskar hafnir, sem hafa yfir að ráða eftirlitsmyndavélakerfi munu ekki gera athugasemd fyrir sitt leyti ef Fiskistofa fær heimild að lögum eða Persónuverndar til aðgangs að myndavélakerfum hafnanna.“ Lykilatriði í þessari samstarfsyfirlýsingu er að höfnum sé ekki skylt að setja upp eftirlitsmyndavélakerfi heldur að Fiskistofu sé heimilt að nýta það kerfi ef það er til staðar. Einnig er mikilvægt að skýrt komi fram að heimild Fiskistofu sé eingöngu sambærileg og heimild lögreglu, þ.e.a.s. til að skoða einstaka tímabil tengt skilgreindum atvikum sem eru til rannsóknar en ekki að eftirlitsmyndavélakerfum verði streymt í rauntíma, á öllum tímum sólarhringsins, til Fiskistofu.

Umrætt frumvarp hefur tekið breytingum frá því að það var lagt fram á þingi síðast en því miður hefur ráðuneytið ekki brugðist við helstu ábendingum Hafnasambandsins frá fyrri umsögn er snúa að aðgangi Fiskistofu að eftirlitsmyndavélum hafna. Einnig hefur ráðuneytið ekki orðið við ábendingum Persónuverndar um að framkvæma mat á áhrifum á persónuvernd vegna þeirrar vinnslu persónuupplýsinga sem lögð er til í frumvarpsdrögunum. A.m.k. er ekki fjallað um slíkt mat í greinargerð líkt og æskilegt er ef slíkt mat hefur farið fram.

Hafnasambandið telur því enn vera til staðar óvissa um hvenær eðlilegt sé að veita aðgang að myndavélakerfum hafna og mikilvægt sé að í nefndaráli sé betur útlistað hvenær og hvernig Fiskistofa geti nýtt sér myndefni hafna. Vill því Hafnasambandið ítreka eftirfarandi úr fyrri umsögn:

Hafnasambandið telur einnig nauðsynlegt að í nefndaráli komi fram skýrari umfjöllun um 1. gr. en finna má í frumvarpinu. Þegar stjórnvaldi er veitt jafn víðtæk heimild til vöktunar yfir fólki í sínum daglegum störfum er nauðsynlegt að lögskýringagögn gefi skýrari mynd á þessa umfangsmiklu heimild er veita á starfsmönnum Fiskistofu. Í nefndaráli þarf að koma fram:

- Að aðgangur að myndefni takmarkist við sérstakt tilefni í samræmi við reglur um rafræna vöktun eins og þær eru hverju sinni,
- Að Fiskistofa beri ábyrgð á fræðslu í samræmi við lög um persónuvernd og vinnslu persónuupplýsinga nr. 90/2018 til þeirra sem sæta eftirliti, þess

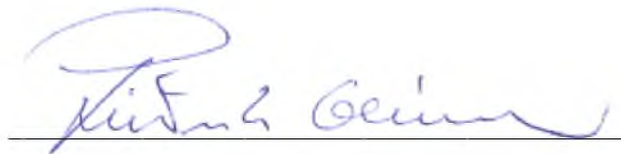
efnis að Fiskistofa hafi aðgang að rafrænum vöktunarkerfum í löndunarhöfnum,

- Að þessi heimild veiti starfsmönnum Fiskistofu ekki rétt til aðgangs að beinu streymi úr rafrænum vöktunarkerfum nema sérstakt tilefni sé til sbr. Fyrri umfjöllun.
- Að höfnum sé ekki skylt að setja upp rafræn vöktunarkerfi að ósk Fiskistofu og sé rafrænt vöktunarkerfi til staðar sé það hafna að ákveða staðsetningu þeirra.“

Að öðru leyti er vísað til fyrri umsagnar Hafnasambandsins sem fylgir með umsögn þessari.

Hafnasamband Íslands væntir þess að tekið verði tillit til athugasemda þess og óskar eftir því að fylgja eftir umsögninni á fundi nefndarinnar.

Virðingarfyllst
HAFNASAMBAND ÍSLANDS

Lúðvík Geirsson
formaður stjórnar Hafnasambands Íslands

Reykjavík 15. mars 2022

Atvinnuveganefnd Alþingis

Stefán Vagn Stefánsson formaður

Efni: Umsögn Landssambands smábátæigenda (LS) um frumvarp til laga um breytingu á ýmsum lögum á sviði fiskveiðistjórnar (eftirlit Fiskistofu o.fl.). [386. mál](#)

4. gr. fjallar um dagsektir. Þær skulu nema 30 þús. kr. fyrir hvern byrjaðan dag og geta hæstar orðið 1,5 millj. kr. LS leggur til að upphæðir sem tilgreindar eru helmingist þegar í hlut eiga bátar styttri en 15 metrar. Verði 15 þús. fyrir hvern dag og að hámarki 750 þúsund krónur.

7. gr. fjallar um að heimila eftirlitsmönnum Fiskistofu að nýta fjarstýrð loftför við eftirlitsstörf.

Það er skoðun LS að allt frá því að stofnunin hóf notkun á fjarstýrðum loftförum hafi hún farið langt fram úr sjálfri sér án þess að hafa til þess lagastoð eins og frumvarpið ber glöggvitni um.

Þrátt fyrir að stofnunin hafi ekki stoð í lögum fyrir slíku eftirliti hefur hún þegar hafið það ásamt því að senda frá sér bréf um meint brot á lögum um umgengni um nytjastofna sjávar. Í bréfunum hefur þó hingað til verið sagt að Fiskistofa muni ekki að „þessu sinni“ taka atvik til skoðunar m.t.t. þess hvort brot hafi verið framín og eftir atvikum hvort viðurlögum beitt. Það er með ólíkindum að opinber stofnun láti frá sér slíkar lítt dulbúnar hótanir, án þess að hafa lagaheimild til.

„Þess í stað viji stofnunin leiðbeina viðkomandi útgerð um þær skyldur sem á henni hvíla og skora á hana að gera viðeigandi ráðstafanir til að tryggja að farið sé að 2. mgr. 2. gr. laga nr. 57/1996 við veiðar skipsins. Komi síðar upp við veiðieftirlit Fiskistofu grunur um brottkast frá skipinu kann að koma til þess að hafin verði rannsókn að hætti stjórnslulaga til ákvörðunar um hvort brot hefur verið framið og eftir atvikum hvort beitt verður stjórnsluviðurlögum skr. 15. gr. laga nr. 57/1996. Ákvörðun um hvort málið verður tekið fyrir að hætti sakamála er í höndum

lögreglu og bindur þetta bréf Fiskistofu ekki endi á málið hvað það varðar.“

eins og segir í einu af mörgum bréfum sem Fiskistofa hefur sent frá sér.

Ákærvaldið hefur ekki látið sitt eftir liggja í þessu máli þar sem aðilum hefur borist bréf sem hefst þannig:

„ÁKÆRA – LÖGREGLUSTJÓRINN Á VESTFJÖRÐUM gjörir kunnugt: Að höfða ber sakamál fyrir Héraðsdómi Vestfjarða á hendur...“

LS gagnrýnir harðlega þessi vinnubrögð. Þau eiga sér enga lagastoð.

Efni greinarinnar er þess eðlis að fara verður afar varlega svo ekki sé gengið of nærri persónulegum aðstæðum hvers og eins, þar með talið vinnsla upplýsinga sem fást við eftirlit. Samkvæmt reglum um rafrænt eftirlit 837/2006 skal þess gætt að ganga ekki lengra en brýna nauðsyn beri til miðað við þann tilgang sem að er stefnt. „Skal gæta þess að virða einkalífsrétt þeirra sem sæta vöktun og forðast alla óþarfa íhlutun í einkalíf þeirra. Við ákvörðun um hvort viðhafa skuli rafræna vöktun skal því ávallt gengið úr skugga um hvort markmiðinu með slíkri vöktun sé unnt að ná með öðrum og vægari raunhæfum úrræðum“, eins og segir í skýringum með greininni.

Jafnframt er þar vakin athygli á að rafrænt eftirlit megi fara fram með leynd ef það styðst við skýra lagaheimild eða dóm. Fiskistofa hefur með öllu sniðgengið þetta. Notkun hennar á mannlásum fjarstýrðum loftförum hafa einkennst af því að um hreina og klára njónstarfsemi sé að ræða. Þannig sótti Fiskistofa um undanþágu varðandi flughæð, en í reglum um fjarstýrð loftför er skýrt kveðið á um 120 metra hámarks flughæð. Beiðni Fiskistofu til Samgöngustofu var að fá að fljúga sínum loftförum í 200 metra hæð. Beiðninni fylgdi engin rökstuðningur. Það er skoðun LS að tilgangur Fiskistofu með þessari beiðni sé að geta stundað eftirlitið án þess að viðkomandi verði þess varir. Hvaða annan tilgang getur undanþágubeiðni Fiskistofu haft?

Á vef Persónuverndar er að finna lýsingu á því sem fellur undir njónstarfsemi. Sú lýsing er nákvæmlega það sem Fiskistofa hefur verið að gera með sínu drónaeftiliti.

Þar er rétt að taka fram, að mótmæli LS við framferði Fiskistofu er á engan hátt afsláttur á því grundvallar sjónarmiði félagsins að brottkast er ólíðandi með öllu. Athugasemdir LS lúta að því að opinber stofnun, í þessu tilfalli Fiskistofa, þarf, rétt eins og aðrir að lúta lögum og reglum.

Þá er alvarlegt umhugsunarefni hvort eftirlit Fiskistofu standist jafnræðisreglu stjórnarskrárinnar. Fiskistofa getur í langflestum tilfellum vaktað smábáta upp við ströndina með loftförum en hefur litla sem enga möguleika á að vakta togara fjarri landi á sama hátt.

Smábátarnir liggja vel við höggi. Þeir fara að jafnaði stutt frá landi og í skaplegu veðri. Slíkar aðstæður henta þeim ágætlega sem sitja í bílum Fiskistofu og senda loftförin til eftirlits. Ekki er sömu sögu að segja af eftirliti með togarafлотanum. Þau skip veiða í flestum veðrum á sama tíma og loftför Fiskistofu eru mjög háð því að veður séu skapleg og birta henti þeim.

Það er eindregin skoðun LS að framkvæmd þessara mála af hendi Fiskistofu stangist heiftarlega á við jafnræðisreglu stjórnarskrárinnar.

Annars vegar er um að ræða eftirlit með einstaklingum á smábátum að róa á eigin bátum þar sem allt er augljóst, sé um að ræða eftirlit úr lofti. Hins vegar togara sem losa aflann niður um lúgu við skut og eftir það sést ekkert hvað fer fram neðan þilja.

Stórútgærðinni hefur hingað til tekist að koma í veg fyrir að eftirlitsmyndavélar verði settar upp á því svæði – með tilvísun í Persónuverndarlög(!). LS styður heilshugar að eftirlitsmyndavélum verði komið fyrir á vinnsludekkjum ísfisks- og frystitogurum.

LS vill taka fram að það er síður en svo að leggjast gegn eftirliti með fiskveiðum.

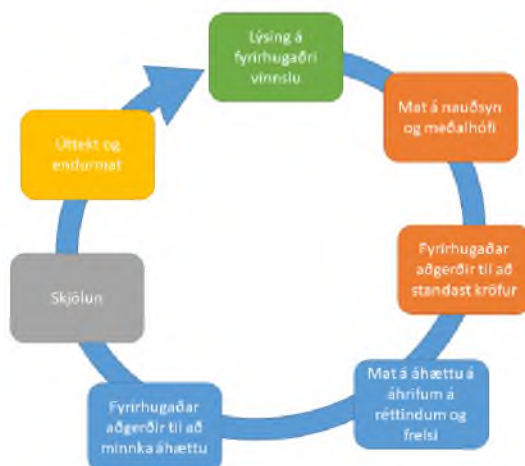
Virðingarfyllt

Arthur Bogason formaður

Örr Pálsson framkvæmdastjóri

MÁP – eftirlit með notkun dróna

MKH persónuverndarfulltrúi, júní 2020.

1. Kerfisbundin lýsing á fyrirhuguðum vinnsluaðgerðum:

- **Eðli, umfang, samhengi og tilgang vinnslunnar;**
- **Um hvaða persónuupplýsingar er að ræða, hverjir séu viðtakendur og varðveislutími;**
- **Lýsingu á fyrirhuguðum vinnsluaðgerðum;**

Veiðieftirlitsmenn Fiskistofu notast við rafknúinn vélbúnað til að varðveita upplýsingar sem ætlað er að tryggja að ákvarðanir Fiskistofu byggi á réttum upplýsingum um málsatvik. Notast hefur verið verið við farsíma til að ljósmynda vettvang brota, sönnunargögn og mælingar sem þeir framkvæma auk þess sem þeir hafa notast við öflugra sjónauka með búnaði til að festa þá við farsíma til myndatöku. Í þeim tilvikum þar sem brotaskýrsla er skrifuð er myndefni vistað með henni í skjalavistunarkerfi Fiskistofu og öðrum eintökum eytt.

Ef brotaskýrsla er ekki skrifuð er myndefninu eytt þegar í stað. Það myndefni sem til verður er einungis varðveitt í skjalavistunarkerfi Fiskistofu og eingöngu í þeim tilgangi að tryggja réttaröryggi við töku stjórnvaldsákvæðana um beitingu viðurlaga. Efnið verður geymt í samræmi við lög um opinbera skjalavörslu.

Drónar verða notaðir við tímabundið og óreglulegt eftirlit við veiðiár, veiðivötn, strandlengju og veiðislóð nærri landi, einkum þar sem erfitt er að komast að til eftirlits, og á hafnarsvæðum þar sem fram fer löndun, vigtun og skráning afla. Tækinu verður stjórnað af veiðieftirlitsmanni sem er viðstaddur og mun hann sjá myndefni úr myndavél tækisins í beinu streymi frá tækinu.

Mat Fiskistofu er að þessi framkvæmd feli ekki í sér rafræna vöktun í skilningi laga nr. 90/2018, þar sem eftirlitið er hvorki viðvarandi né verði það endurtekið reglulega.

Skv. lögum sem Fiskistofa vinnur eftir geta brot á þeim varðað m.a. sektum eða fangelsi og getur fyrirhuguð framkvæmd því haft í för með sér vinnslu persónuupplýsinga um refsiverða háttsemi.

Þær persónuupplýsingar sem gæti verið um að ræða er myndefni af áhöfn skipa, starfsmönnum hafnarsvæða og einstaklingum sem eiga leið um þau svæði þar sem myndefni er safnað. Starfsmenn Fiskistofu þarf að hafa í huga að takmarka eins og hægt er að utanaðkomandi fólk sé inn á myndefni.

Lýsingu á þeim upplýsingaeignum (vélbúnaður, hugbúnaður, net, fólk, pappír) sem nota á til vinnslunnar.

Um er að ræða þrjá Matrice 300 RTK með zoom cameru Zenmuse H20 og fjóra Mavic 2 Enterprise Zoom með Smart controller skjáfarstýringu.

2. Eru vinnsluaðgerðirnar nauðsynlegar og hóflegar miðað við tilgang?:

Fiskistofu er með lögum gert að fylgjast með framkvæmd laga um stjórn fiskveiða og að hafa eftirlit með fiskveiðum, þar á meðal að hafa eftirlit með vigtun og löndun afla og beita einstaklinga og lögaðila viðurlögum vegna brota á lögnum. Með hliðsjón af framangreindu fellur vinnsla Fiskistofu á upplýsingum um refsiverðan verknað á þann hátt sem lýst er í erindi Fiskistofu undir lögbundið hlutverk stofnunarinnar.

Fiskistofa er meðvituð um að sýna meðalhóf í vinnslu upplýsinga, ekki er tekið umfram það sem þörf er á.

Nauðsyn vinnslunnar er til að geta sinnt lögbundnu hlutverki stofnunarinnar og geta haft eftirlit með því sem fram fer á stöðum sem erfitt er að komast að, með sem hagkvæmustum hætti.

Ef ekki er hafin málsmeðferð vegna meints brots er myndefninu tafarlaust eytt.

Tilkynning um vinnsluna var send Persónuvernd hinn 10. júní 2020. Svar við tilkynningunni barst frá Persónuvernd 2. júlí sama ár.

Vinnsluaðgerðirnar eru metnar nauðsynlegar og hóflegar miðað við tilgang.

Hvernig er fræðslu til hinna skráðu háttáð?

Fiskistofa mun setja tilkynningu á heimasíðu stofnunarinnar.

Þeir eftirlitsmenn sem eiga að sinna eftirliti með drónum fá sérstaka fræðslu um persónuvernd og skyldur þeirra og ábyrgð.

Hvernig er tryggður réttur einstaklinga til aðgangs að persónuupplýsingum, réttur til leiðréttingar, andmælaréttur og réttur til takmörkunar á vinnslu?

Með tilkynningu Fiskistofu inn á heimasíðu stofnunarinnar munu fylgja upplýsingar um persónuverndarfulltrúa stofnunarinnar og hvernig hægt sé að komast í samband við hann. Jafnframt verða eftirlitsmenn þjálfaðir í að geta svarað einhverjum spurningum varðandi rétt einstaklinga.

3. Áhætta og ógnir fyrir réttindi og frelsi skráðra einstaklinga skilgreindar

Vinnslan er ekki metin áhættumikil frá sjónarhóli hins skráða með tilliti til eðlis, umfangs, samhengis og tilgangs vinnslunnar. Til að takmarka áhættu mun Fiskistofa tilkynna um vinnsluna til hinna skráðu, fræða þá starfsmenn stofnunarinnar sem munu sinna vinnslunni, gæta að meðalhófi þegar kemur að upptöku myndefnis, eyða myndefni um leið og ljóst verður að ekki verði not fyrir það eða geyma efnið á öruggum stað í skjalakerfi stofnunarinnar.

4. Hvaða ráðstafanir eru fyrirhugaðar til þess að draga úr áhættu.

Myndefni sem safnast með notkun dróna er flutt úr tækinu í skjalakerfi Fiskistofu þar sem sérstök gátt er fyrir brotamál sem aðeins fyrirfram ákveðnir starfsmenn Fiskistofu hafa aðgang að.

Fræðsla til veiðieftirlitsmanna um meðalhóf. Ekki taka myndefni umfram það sem þörf er á. Reyna að takmarka eins og hægt er að einstaklingar séu inn á myndefni sem ekki koma málinu við. Gera

eftirlitsmönnum það ljóst að um gæti verið að ræða viðkvæmar upplýsingar um einstaklinga sem geta varðað refsingu. Fræða eftirlitsmenn um hugtakanotkun persónuverndar, eins og rétt hinna skráðu til að fá að vita hvort þeir séu á myndefni hjá Fiskistofu og/eða að vita hvert þeir eiga að beina fyrirspurnum varðandi persónuvernd.

Fræða eftirlitsmenn um möguleg viðbrögð við spurningum á vettvangi. Almennigur er orðinn meðvitaður um persónuvernd og líklegt að fólk óski svara þegar þau verða vör við dróna á flugi.

Þurfum að móta verkferil utan um þetta. Þarf að vera skriflegt og öllum starfsmönnum sem koma að vinnslunni ljóst – ekki bara stjórnendum.

5. Samráð við hlutaðeigandi aðila:

Haft var samráð fyrir persónuverndarfulltrúa Fiskistofu og tilkynning send til Persónuverndar. Talsverð umræða hefur verið um notkun dróna við eftirlit Fiskistofu í samfélaginu.

6. Niðurstaða MÁP

Niðurstaða MÁP er að áhætta við ofangreinda vinnslu sé lítil að teknu tilliti til þeirrar undirbúningsvinnu sem unnin hefur verið, og verður unnin áður en vinnsla hefst.

Fiskistofa mun móta verkferil við ofangreinda vinnslu, sinna fræðslu til hinna skráðu sem og starfsmanna Fiskistofu sem að vinnslunni koma. Tækifæri hinna skráðu til að fá upplýsingar og koma að athugasemdum er tryggt með góðu aðgengi að persónuverndarfulltrúa og þjálfuðum eftirlitsmönnum sem vita hvernig þeir eiga að svara fyrirspurnum varðandi vinnsluna á vettvangi.

Notkun fjareftirlitsbúnaðar hjá Fiskistofu

Yfirlit yfir eftirlitsbúnað

Fiskistofa hefur í umsjón sinni eftirfarandi fjareftirlitsbúnað/sjónauka.

1 stk canon XA10e upptökuvél með 10x optical zoom

Handsjónauki er í öllum bifreiðum Fiskistofu, samtals 11 stk. Tegundin er **Mistral 10*42 ED** með **Bak-4 prismu**. Sjónsvið á 1.000 m. er 129 m.

Eitt stk Spotter SW Acuter DS100A 22x-67x (8-24mm) Zoom

Einnig eru til 2 stk af snjallsímafestingum **HookUPZ 2.0** sem festar eru við sjónaukann og gefur tækifæri til að festa snjallsíma við augngler sjónauka og nota þannig digital aðdrátt snjallsíma eftirlitsmanna af tegundinni Galaxy Note 8 eða Note 10, 12-megapixel standard 26mm wide-angle lens með f/1.7 aperture, Dual Pixel autofocus, og Optical Image Stabilization (OIS) 8x Digital Zoom.

Tenging snjallsíma við sjónauka eykur notagildi þeirra, framlengir sjónsvið og býður upp á möguleika á að taka myndir og myndskleið á vettvangi til öflunar upplýsinga. Ávallt skal eftirlitsmaður vera við sjónauka og fylgjast með á skjá símans þegar upptaka fer fram.

Drónar 4 stk Mavic 2 Enterprise Zoom 5x Zoom (2x optical 3x digital) upptökumöguleika á SD korti í dróna með beinni útsendingu yfir í fjarstýringu. Flugdrægni er 6 km

3 stk Matrice 300 RTK : með fjarstýringu og upptökumöguleika á SD korti í dróna. Eftirlit fer fram með áhorfi eftirlitsmanns í gegnum skjá á fjarstýringu á vettvangi. Myndavél Zenmuse hd 20 á dróna er með 30 X optical zoom + 6 X digital zoom. Flugdrægni er 8 km.

Reglur sem gilda um notkun fjareftirlitsbúnaðar í landi

Fiskistofa skal tilkynna á vefsíðu sinni um fjareftirlitsbúnaður verði notaður við veiðieftirlit. Persónufulltrúi Fiskistofu mun yfirfara notkunarreglur árlega.

Deildarstjóri landeftirlits ákveður í samráði við eftirlitsmenn að farið sé í eftirlit með fiskiskipum, hafnarsvæðum eða móttakendum sjávarafra eða til eftirlits með lax og silungsveiði eða malartekju í veiðiám með drónum.

Reglur um notkun fjareftirlitsbúnaðar við eftirlit með veiðum

Við eftirlit með veiðiskipum skal við eftirlit nota sjónauka og/eða dróna til glöggvunar á aðstæðum og til að sjá betur þegar veiðarfæri eru dreginn um borð eða lögð í sjó.

Hafi eftirlitsmaður grun um að veiðarfæri séu ólögleg, skip stundi skaðlegar veiðar eða grunur er um brottkast á afla eða til að fylgjast með aflaskráningu skal skrifa niður tíma atviks og staðsetningu þaðan sem eftirlitið fer fram. Eftirlitsmaður skal afla gagna með myndatöku eða upptöku myndskaiða af vettvangi.

Veiðieftirlitsmaður skal ávallt vera við fjareftirlitsbúnað og fylgjast með á skjá símans, fartölvu eða dróna þegar upptaka fer fram.

Gæta skal að því sjónauki og upptökubúnaður sé stöðugur til að gæði upptöku sé góð. Sömuleiðis skal gæta að því að ekki séu samræður í gangi þegar myndupptaka fer fram og að dagsetning og tími upptökutækis sé rétt og skal miða við staðartíma GMT.

Eftirlitsmaður skal skrá niður tímasetningu frávíka td. brottkast, bauju vantar o.s.frv. á eyðublað (atvikaskráning fjareftirlits)

Myndskeið og myndir skal nota til stuðnings við brotaskýrslu og til rannsóknar á ætluð broti.

Viðvarandi eftirlit er óheimilt.

Gerð brotaskýrslu (sjá leiðbeiningar um gerð brotaskýrslu)

Í brotaskýrslu skal auk þeirra upplýsinga sem eru annars settar í brotaskýrslu koma fram eftirfarandi upplýsingar:

- Hvers konar búnaður var notaður
- Staðsetning eftirlitsmanns við fjareftirlit
- Tímaskráning þegar eftirlit hefst – tímaskráning þegar upptaka byrjar og endar
- Ítarleg lýsing á hverju atviki fyrir sig (tími, fjöldi o.s.frv.)
- Hvoru megin skips gerandi var, þ.e. bakborðs/stjórnborðsmegin, við spil eða netarúllu o.s.frv.
- Einkenni t.d. litur sjóklæða
- Tegund afla hafi verið varpað fyrir borð (bolfisk eða flatfisk, fuglum og spendýrum) og hvort verið var að draga veiðarfæri eða leggja það eða að því hafi verið lokið.

- Lýsing á því hvort og þá hvert afla/ílátum var ekið og að hvaða húsnæði. Þá skal koma fram lýsing á ökutæki (litur eða skráningarnúmer)
- Fjarlægð frá eftirlitspunkti og að viðfangefni og yfirlitsmynd af ferli skips ef við á
- Afstöðumynd/loftmynd af hafnarsvæði ef við á
- Flugskýrsla viðkomandi tækis notað við verkefni

ALMENNAR REGLUR.

1. Tilgangur eftirlits verður að vera skýr, málefnalegur og lögmætur. Tilgangurinn skal vera í samræmi við eftirlitshlutverk Fiskistofu.
2. Gætt skal meðalhófs og gæta þess að eftirlitsbúnaður safni ekki upplýsingum umfram eftirlitsþörf.
3. Forðast skal íhlutun í einkalíf þeirra sem staddir eru á vettvangi sem sætir eftirliti.
4. Eftirlit Fiskistofu skal kynnt almenningi áður en það hefst.
5. Myndefni skal aðeins skoðað og varðveitt ef þess er þörf til tryggingar réttaröryggis við meðferð stjórnslumála eða til afhendingar til lögreglu. Öðru myndefni skal eytt án ástæðulausrar tafar og ekki síðar en 3 vikum eftir að eftirliti lýkur.
6. Allt myndefni sem varðveitt er, skal vistað í aðgangsstýrðu máli í skjalakerfi Fiskistofu undir því máli sem það tilheyrir. Aðeins skal varðveita eitt eintak.
7. Eyða skal myndefni af minniskorti dróna eftir að gögn hafa verið vistuð í skjalakerfi.
8. Málsaðila skal tilkynnt án ástæðulausrar tafar um tilvist myndefnis og honum gefinn kostur á að gæta hagsmuna sinna.

Alþingi
Atvinnuveganefnd

Reykjavík, 15. mars 2022
Tilvísun: 2022030479/GIÁ

Efni: Umsögn um frumvarp til laga um breytingu á ýmsum lögum á sviði fiskveiðistjórnunar (eftirlit Fiskistofu o.fl.)

Persónuvernd vísar til beiðni atvinnuveganefndar Alþingis frá 1. mars 2022 um umsögn um frumvarp til laga um breytingu á ýmsum lögum á sviði fiskveiðistjórnunar (eftirlit Fiskistofu o.fl.) (þskj. 550, 386. mál á 152. löggjafarþingi).

Meðal þess sem lagt er til í frumvarpinu er að Fiskistofu verði veitt heimild til aðgangs að efni sem safnast í rafrænum vöktunarkerfum í löndunarahöfnum, auk þess sem stofnunni verði veitt heimild til að notast við fjarstýrð loftför í þágu eftirlits með fiskveiðum. Frumvarpið var lagt fyrir með breyttu sniði á 151. löggjafarþingi en hlaut ekki afgreiðslu.

Persónuvernd veitti umsögn um það frumvarp með bréfi, dags. 5. maí 2021, en ekki hefur verið orðið við athugasemdum stofnunarinnar nema að mjög takmörkuðu leyti og eru fyrri athugasemdir því ítrekaðar.

1.

*Úrlausnir Persónuverndar um heimildir til
rafrænnar vöktunar í þágu eftirlits með nytjastofnum sjávar*

Persónuvernd hefur veitt Fiskistofu álit um notkun efnis sem safnast við rafræna vöktun í þágu eftirlits stofnunarinnar með fiskveiðum og löndun afla með bréfum, dagsettum 31. júlí 2017, 7. september 2020 og 5. nóvember s.á., auk þess sem Persónuvernd sendi umsögn til atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytisins, dags. 26. október 2020, í máli nr. 2020102504, um drög að reglugerð um vigtun og skráningu sjávaraflla. Þá hefur stofnunin kveðið upp þrskurð, dags. 18. september 2013, í

máli nr. 2013/339, þar sem reyndi á rafræna vöktun á vegum Fiskistofu, en einnig vísast til fyrirnefndrar umsagnar stofnunarinnar, dags. 5. maí 2021, við frumvarp á 151. löggjafarþingi.

Í öllum framangreindum úrlausnum var komist að þeirri niðurstöðu að þrátt fyrir eftirlitsheimildir Fiskistofu samkvæmt lögum nr. 57/1996, um umgengni um nytjastofna sjávar, og reglugerð nr. 745/2016, um vigtun og skráningu sjávarafila, væru ekki til staðar sérstakar heimildir til rafrænnar vöktunar í tengslum við eftirlit Fiskistofu. Einnig kom fram í framangreindum úrlausnum að ef ætlunin væri að taka upp slíkt rafrænt eftirlit þyrftu að eiga sér stað breytingar á lögum, í því skyni að heimila slíka vinnslu með skýrum hætti og ákvarða fyrirkomulag hennar þannig að samrýmst gæti m.a. lögum um persónuvernd og vinnslu persónuupplýsinga og reglum settum með stöð í þeim, en við slíkar lagabreytingar þyrfti, í ljósi 71. gr. stjórnarskrárinnar, að gæta meðalhófs þannig að ekki yrði gengið lengra en nauðsyn krefði.

Með hliðsjón af framangreindu gerir Persónuvernd athugasemdir við eftirfarandi atriði frumvarpsins:

2.

Mat á nauðsyn vinnslu persónuupplýsinga

Í 1. gr. frumvarpsins er gert ráð fyrir heimild eftirlitsmanna Fiskistofu til aðgangs að rafrænum vöktunarkerfum í löndunarhöfnum í þeim tilgangi að hafa eftirlit með löndun afla.

Að mati Persónuverndar, og með hliðsjón af fyrri úrlausnum stofnunarinnar, er nauðsynlegt að framkvæmt sé mat á nauðsyn umrædds eftirlits í ljósi krafna 71. gr. stjórnarskrárinnar. Nánar tiltekið þyrfti að meta nauðsyn þess að notast við rafræna vöktun með leynd í þágu opinbers eftirlits af hálfu aðila sem fer ekki með lögregluvald (sbr. nánari umfjöllun í 3. kafla hér að neðan) og hvort brýn nauðsyn sé til þeirrar skerðingar á friðhelgi einkalífs einstaklinga sem slíkt eftirlit myndi fela í sér vegna þeirra hagsmuna sem eftirlitinu er ætlað að tryggja, sbr. 3. mgr. 71. gr. stjórnarskrárinnar.

Í greinargerð með frumvarpinu, nánar tiltekið 4. kafla, *Samræmi við stjórnarskrá og alþjóðlegar skuldbindingar*, er vísað almennt til 71. gr. stjórnarskrárinnar, laga nr. 90/2018 um persónuvernd og vinnslu persónuupplýsinga, reglna nr. 837/2006 um rafræna vöktun og meðferð persónuupplýsinga sem verða til við rafræna vöktun, svo og eftirlitsskyldu Fiskistofu samkvæmt lögum nr. 36/1992 um Fiskistofu. Ekki er þó að finna mat á nauðsyn umrædds eftirlits og hvort sú nauðsyn réttlæti þá skerðingu á friðhelgi einkalífs einstaklinga sem eftirlitið myndi fela í sér. **Það er afstaða Persónuverndar að nauðsynlegt sé að framkvæma mat á nauðsyn umrædds eftirlits með hliðsjón af kröfum 71. gr. stjórnarskrárinnar.**

3.

Vöktun með leynd

Í 7. gr. frumvarpsins er gert ráð fyrir heimild eftirlitsmanna Fiskistofu til notkunar á fjarstýrdum loftförum í eftirlitsstörfum sínum. Í athugasemdum við ákvæðið er vísað til skýringa við ákvæði persónuverndarlaga þar sem m.a. segir að rafrænt eftirlit megi fara fram með leynd ef það stýðst við skýra lagaheimild eða dóm. Í því frumvarpi sem lagt var fyrir á 151. löggjafarþingi var efnislega samhljóða ákvæði að finna í 42. gr. og gerði Persónuvernd athugasemd við ákvæðið í fyrri umsögn sinni frá 5. maí 2021. **Ekki hefur verið brugðist við athugasemdum Persónuverndar og eru þær því ítrekaðar, sbr. eftirfarandi:**

Í skýringum við 4. mgr. 14. gr. laga nr. 90/2018 segir meðal annars að vöktun með leynd sé óheimil nema hún styðjist við lagaheimild eða úrskurð dómara, og að sérreglur um þess háttar vöktun komi meðal annars fram í ákvæðum um rannsóknarheimildir lögreglu í XI. kafla laga um meðferð sakamála nr. 88/2008.

Að mati Persónuverndar er ekki æskilegt að stofnun sem fer ekki með lögregluvald, sbr. 9. gr. lögregluglaga nr. 90/1996, sé veitt heimild til vöktunar með leynd, sambærileg þeim heimildum sem lögregla beitir í þágu rannsóknar sakamála. Þá er það auk þess mat Persónuverndar að ríkar ástæður verði að vera fyrir því að veita Fiskistofu lögregluvald.

Ef vilji löggjafans stendur til að heimila Fiskistofu að viðhafa rafræna vöktun með leynd þá er það skoðun Persónuverndar að nauðsynlegt sé að framkvæmt sé mat á nauðsyn vöktunarinnar með hliðsjón af kröfum 71. gr. stjórnarskrár lýðveldisins Íslands og að niðurstöður þess mats séu skráðar í lögskýringargögn. Þá vísast einnig til umfjöllunar um mat á áhrifum á persónuvernd í 6. kafla hér að neðan.

4.

Vinnsla upplýsinga sem verða til við rafrænt eftirlit og eignarhald útgerðarféлага

Í 8. gr. frumvarpsins segir að Fiskistofu sé heimil vinnsla persónuupplýsinga sem verða til við rafrænt eftirlit og um eignarhald útgerðarféлага og annarra upplýsinga sem hinn skráði leggur í té, í þeim tilgangi að sinna lögbundnu hlutverki sínu samkvæmt lögum á sviði fiskveiðistjórnunar að uppfylltum skilyrðum laga um persónuvernd og vinnslu persónuupplýsinga. Í því frumvarpi sem lagt var fyrir á 151. löggjafarþingi var samhljóða ákvæði að finna í 43. gr. og gerði Persónuvernd athugasemdir við ákvæðið í umsögn sinni frá 5. maí 2021. **EKKI HEFUR VERIÐ BRUGÐIST VIÐ ATHUGASEMDUM Persónuverndar og eru þær því ítrekaðar, sbr. eftirfarandi:**

Að mati Persónuverndar verður að teljast líklegt að Fiskistofu muni berast persónuupplýsingar um einstaklinga frá fleirum en þeim sem persónuupplýsingarnar varða, *hinum skráða*, svo sem úr rafrænni vöktun frá löndunarhöfnum og þegar útgerðarfélag miðlar upplýsingum til Fiskistofu um starfsmenn fiskiskipa í þágu eftirlits á sviði fiskveiðistjórnunar. Leggur Persónuvernd til að ákvæðinu verði breytt á þann hátt að Fiskistofu verði heimil vinnsla þeirra persónuupplýsinga sem stofnuninni berast í tengslum við eftirlit sitt og að samhliða verði áréttað að einungis sé heimil vinnsla þeirra persónuupplýsinga sem nauðsynlegar eru í þágu eftirlitsins. Ákvæðið yrði þá svohljóðandi:

Fiskistofu er heimil vinnsla persónuupplýsinga, þar á meðal upplýsinga sem verða til við rafrænt eftirlit og um eignarhald útgerðarféлага og annarra upplýsinga sem stofnuninni berast og eru nauðsynlegar í þágu lögbundins eftirlits stofnunarinnar, í þeim tilgangi að sinna lögbundnu hlutverki sínu samkvæmt lögum á sviði fiskveiðistjórnunar, að uppfylltum skilyrðum laga um persónuvernd og vinnslu persónuupplýsinga.

5.

Mat á áhrifum á persónuvernd

Persónuvernd bendir loks á að ef líklegt er að tiltekin tegund vinnslu persónuupplýsinga geti haft í för með sér mikla áhættu fyrir réttindi og frelsi einstaklinga, einkum þar sem beitt er nýrri tækni og með hliðsjón af edli, umfangi, samhengi og tilgangi vinnslunnar, skal ábyrgðaraðili láta fara fram mat á

áhrifum fyrirhugaðra vinnsluáðgerða á vernd persónuupplýsinga áður en vinnslan hefst samkvæmt nánari fyrirmælum 35. gr. reglugerðar (ESB) 2016/679. Þá segir meðal annars í 10. mgr. 35. gr. reglugerðarinnar að ef mat á áhrifum á persónuvernd hefur þegar farið fram, sem hluti af almennu áhrifamati í tengslum við samþykkt laga, sé ekki nauðsynlegt að láta slíkt mat fara fram áður en vinnslustarfsemi hefst.

Persónuvernd bendir einnig á að samkvæmt 1. tölul. 3. gr. auglýsingar nr. 828/2019, um skrá yfir vinnsluáðgerðir sem krefjast ávallt mats á áhrifum á persónuvernd, skal slíkt mat ávallt fara fram þegar um er að ræða gagnaöflun frá þriðja aðila í þágu kerfisbundins eftirlits.

Að mati Persónuverndar er því ljóst að framkvæma ber mat á áhrifum á persónuvernd vegna þeirrar vinnslu persónuupplýsinga sem lögð er til í frumvarpsdrögum. Ákjósanlegt væri að það mat væri framkvæmt við undirbúning lagasetningar, til að tryggja að vinnsla persónuupplýsinga fullnægi kröfum laga nr. 90/2018 og reglugerðar (ESB) 2016/679. Þá ætti að tilgreina forsendur matsins og niðurstöður þess í greinargerð með frumvarpsdrögum. Persónuvernd vekur í því sambandi athygli á að stofnunin hefur átt í samstarfi við forsætisráðuneytið um innleiðingu gátlista og leiðbeininga um gerð mats, en samkvæmt upplýsingum Persónuverndar hefur það ekki enn komist í gagnid innan Stjórnarráðsins.

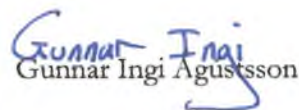
Þá telur Persónuvernd, eins og að framan greinir, að nauðsynlegt að framkvæma mat á nauðsyn umrædds eftirlits með hliðsjón af kröfum 71. gr. stjórnarskrárinnar. Nánar tiltekið ætti það að fela í sér mat á nauðsyn þess að notast við rafræna vöktun með leynd í þágu opinbers eftirlits af hálfu aðila sem fer ekki með lögregluvald og hvort brýn nauðsyn sé til þeirrar skerðingar á friðhelgi einkalífs einstaklinga sem slíkt eftirlit myndi fela í sér vegna þeirra hagsmuna sem eftirlitinu er ætlað að tryggja, sbr. 3. mgr. 71. gr. stjórnarskrárinnar.

6.

Ekki eru að öðru leyti gerðar athugasemdir við efni frumvarpsins að svo stöddu. Verði frekari umsagnar óskað um einstök atriði verður hún fúslega veitt.

F.h. Persónuverndar,

Vigdís Eva LINDAL

Gunnar Ingi AGUSTSSON

Hjálagt:

Umsögn Persónuverndar, dags. 5. maí 2021, til atvinnuveganefndar Alþingis.

Álit Persónuverndar, dags. 5. nóvember 2020, í máli nr. 2020082242.

Umsögn Persónuverndar, dags. 26. október 2020, til atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytisins um drög að reglugerð um vigtun og skráningu sjávarafla, í máli nr. 2020102504.

Álit Persónuverndar, dags. 7. september 2020, í máli nr. 2020010265.

Álit Persónuverndar, dags. 31. júlí 2017, í máli nr. 2017050756.

Úrskurður Persónuverndar, dags. 18. september 2013, í máli nr. 2013/339.

Alþingi
Atvinnuveganefnd

Reykjavík, 5. maí 2021
Tilvísun: 2021040881/GIÁ

Efni: Umsögn um frumvarp til laga um breytingu á ýmsum lögum á sviði fiskveiðistjórnunar (viðurlög, tengdir aðilar o.fl.)

Persónuvernd vísar til beiðni atvinnuveganefndar Alþingis frá 15. apríl 2021 um umsögn um frumvarp til laga um breytingu á ýmsum lögum á sviði fiskveiðistjórnunar (viðurlög, tengdir aðilar o.fl.) (pskj. 1183, 704. mál á 151. löggjafarþingi).

Með frumvarpinu eru lagðar til breytingar á framkvæmd og heimildum til eftirlits með fiskveiðum, með tilliti til skýrslu verkefnastjórnar skipaðri af sjávarútvegs- og landbúnaðarráðherra um bætt eftirlit með fiskveiðiauðlindinni frá júní 2020. Meðal þess sem lagt er til í frumvarpinu er að Fiskistofu verði veitt heimild til aðgangs að efni sem safnast í rafrænum vöktunarkerfum í löndunarhöfnum auk þess sem stofnunni verði veitt heimild til að notast við fjarstýrð loftför í þágu eftirlits með fiskveiðum.

1.

*Úrlausnir Persónuverndar um heimildir til
rafrænnar vöktunar í þágu eftirlits með nytjastofnum sjávar*

Persónuvernd hefur veitt Fiskistofu álit um notkun efnis sem safnast við rafræna vöktun í þágu eftirlits stofnunarinnar með fiskveiðum og löndun afla með bréfum, dagsettum 31. júlí 2017, 7. september 2020 og 5. nóvember s.á., auk þess sem Persónuvernd sendi umsögn til atvinnuvega- og

nýsköpunarráðuneytisins, dags. 26. október 2020, í máli nr. 2020102504, um drög að reglugerð um vigtun og skráningu sjávarafla. Þá hefur stofnunin kveðið upp úrskurð, dags. 18. september 2013, í máli nr. 2013/339 þar sem reyndi á rafræna vöktun á vegum Fiskistofu.

Í öllum framangreindum úrlausnum var komist að þeirri niðurstöðu að þrátt fyrir eftirlitsheimildir Fiskistofu samkvæmt lögum nr. 57/1996, um umgengni um nytjastofna sjávar, og reglugerð nr. 745/2016, um vigtun og skráningu sjávarafla, væru ekki til staðar sérstakar heimildir til rafrænnar vöktunar í tengslum við eftirlit Fiskistofu. Einnig kom fram í framangreindum úrlausnum að ef ætlunin væri að taka upp slíkt rafrænt eftirlit þyrftu að eiga sér stað breytingar á lögum, í því skyni að heimila slíka vinnslu með skýrum hætti og ákvarða fyrirkomulag hennar þannig að samrýmst geti m.a. lögum um persónuvernd og vinnslu persónuupplýsinga og reglum settum með stoð í þeim, en við slíkar lagabreytingar þyrfti, í ljósi 71. gr. stjórnarskrárinnar, að gæta meðalhófs þannig að ekki yrði gengið lengra en nauðsyn krefði.

Með hliðsjón af framangreindu gerir Persónuvernd athugasemdir við eftirfarandi atriði frumvarpsins:

2.

Í 1. gr. frumvarpsins er eftirlitsmönnum Fiskistofu veitt heimild til aðgangs að rafrænum vöktunarkerfum í löndunarhöfnum í þeim tilgangi að hafa eftirlit með löndun afla.

Athygli nefndarinnar er vakin á því að fyrir Alþingi liggur frumvarp til laga um breytingu á hafnalögum, nr. 61/2003 (þingskjal 855, 509. mál á 151. löggjafarþingi) þar sem stjórnnum hafna er veitt heimild til að viðhafa rafræna vöktun á hafnarsvæðum. Í 1. gr. þess frumvarps er sérstaklega tekið fram að tilgangur vöktunarinnar skuli vera í öryggisskyni, en heimilt sé að miðla upplýsingum sem safnist með vöktuninni til tiltekinna aðila, þ. á m. lögreglu og Landhelgisgæslu Íslands. Í greinargerð með frumvarpinu kemur einnig fram að þörf sé á lagaheimild fyrir vöktuninni svo að sú vinnsla persónuupplýsinga sem fer fram með henni uppfylli kröfur laga um persónuvernd og vinnslu persónuupplýsinga.

Líkt og fram kemur hér að ofan er stjórnnum hafna veitt heimild til rafrænnar vöktunar í öryggisskyni, auk þess sem nánar tilgreindum aðilum er veitt heimild til aðgangs að því efni. **Fiskistofa er ekki á meðal þeirra aðila sem taldir eru upp í frumvarpinu. Hins vegar er gert ráð fyrir því í því frumvarpi sem hér er til skoðunar að umrædd vöktun skuli einnig fara fram í þágu eftirlits hjá Fiskistofu.**

Persónuvernd áréttar að við alla vinnslu persónuupplýsinga þarf að gæta þess að persónuupplýsingar séu fengnar í skýrt tilgreindum, lögmætum og málefnalegum tilgangi og ekki unnar frekar í öðrum og ósamrýmanlegum tilgangi, sbr. 3. tölul. 1. mgr. 8. gr. laga nr. 90/2018 um persónuvernd og vinnslu persónuupplýsinga.

Það er því mat Persónuverndar að tilgangur þeirrar vinnslu persónuupplýsinga sem fyrirhuguð er samkvæmt frumvörpunum tveimur sé óskýr og framsetning frumvarpstexta til þess fallin að valda óvissu um beitingu ákvæðanna í framkvæmd. Þannig þurfi að huga betur að því hver tilgangur vöktunarinnar eigi að vera og gæta að því að þeir aðilar sem nauðsynlega þurfa á aðgangi að halda hafi hann lögum samkvæmt.

3.

Í 42. gr. frumvarpsins er eftirlitsmönnum Fiskistofu veitt heimild til notkunar á fjarstýrðum loftförum í eftirlitsstörfum sínum. Í athugasemdum við ákvæðið er vísað til skýringa við ákvæði persónuverndarlaga þar sem m.a. segir að rafrænt eftirlit megi fara fram með leynd ef það styðst við skýra lagaheimild eða dóm.

Í skýringum við 4. mgr. 14. gr. laga nr. 90/2018 segir meðal annars að vöktun með leynd sé óheimil nema hún styðjist við lagaheimild eða úrskurð dómara, og að sérreglur um þess háttar vöktun komi meðal annars fram í ákvæðum um rannsóknarheimildir lögreglu í XI. kafla laga um meðferð sakamála nr. 88/2008.

Að mati Persónuverndar er ekki æskilegt að stofnun sem fer ekki með lögregluvald, sbr. 9. gr. lögreglulaga nr. 90/1996, sé veitt heimild til vöktunar með leynd, sambærileg þeim heimildum sem lögregla beitir í þágu rannsóknar sakamála.

Ef vilji löggjafans stendur til að heimila Fiskistofu að viðhafa rafræna vöktun með leynd þá er það skoðun Persónuverndar að nauðsynlegt sé að framkvæmt sé mat á nauðsyn vöktunarinnar með hliðsjón af kröfum 71. gr. stjórnarskrár lýðveldisins Íslands og að niðurstöður þess mats séu skráðar í lögskýringargögn. Þá vísast einnig til umfjöllunar um mat á áhrifum á persónuvernd í 6. kafla hér að neðan.

4.

Í 43. gr. frumvarpsins segir að Fiskistofu sé heimil vinnsla persónuupplýsinga sem verða til við rafrænt eftirlit og um eignarhald útgerðarféлага og annarra upplýsinga sem hinn skráði leggur í té, í þeim tilgangi að sinna lögbundnu hlutverki sínu samkvæmt lögum á sviði fiskveiðistjórnunar að uppfylltum skilyrðum laga um persónuvernd og vinnslu persónuupplýsinga.

Að mati Persónuverndar verður að teljast líklegt að Fiskistofu muni berast persónuupplýsingar um einstaklinga frá fleirum en þeim sem persónuupplýsingarnar varða, *hinum skráða*, svo sem þegar útgerðarfélag miðlar upplýsingum til stofnunarinnar um starfsmenn fiskiskipa í þágu eftirlits á sviði fiskveiðistjórnunar. Leggur Persónuvernd til að ákvæðinu verði breytt á þann hátt að Fiskistofu verði heimil vinnsla þeirra persónuupplýsinga sem stofnuninni berast í tengslum við eftirlit sitt og að samhliða verði áréttað að einungis sé heimil vinnsla þeirra persónuupplýsinga sem nauðsynlegar eru í þágu eftirlitsins. Ákvæðið yrði þá svohljóðandi:

Fiskistofu er heimil vinnsla persónuupplýsinga, þar á meðal upplýsinga sem verða til við rafrænt eftirlit og um eignarhald útgerðarféлага og annarra upplýsinga sem stofnuninni berast og eru nauðsynlegar í þágu lögbundins eftirlits stofnunarinnar, í þeim tilgangi að sinna lögbundnu hlutverki sínu samkvæmt lögum á sviði fiskveiðistjórnunar, að uppfylltum skilyrðum laga um persónuvernd og vinnslu persónuupplýsinga.

5.

Í 45. gr. frumvarpsins er að finna ákvæði til bráðabirgða, þar sem Fiskistofu er veitt heimild til að fara í samstarf við útgerðaraðila um tímabundið verkefni um rafræna vöktun í fiskiskipum árin 2021 til 2022. Fram kemur að tilgangur verkefnisins skuli vera prófun á tæknibúnaði við hagnýtingu rafræns eftirlits um borð í fiskveiðiskipum, þ.e. notkunar, eiginleika og gæða myndefnis. Fram kemur að

Fiskistofu skuli vera heimill aðgangur að þeim upplýsingum sem til verða við rafræna vöktun um borð og að upplýsingarnar sem verði til við framkvæmd verkefnisins skuli einungis nýttar í samræmi við framangreindan tilgang verkefnisins en ekki í eftirlitsskyni. Þá sé Fiskistofu ekki heimilt að afhenda öðrum aðilum þær upplýsingar sem safnast við framkvæmd verkefnisins nema það sé nauðsynlegt í þágu þess.

Með bréfi, dags. 28. ágúst 2020, óskaði Fiskistofa eftir álit Persónuverndar á tilraunaverkefni sem fól í sér rafræna vöktun um borð í fiskiskipum í þeim tilgangi að tryggja eftirlit með fiskveiðiauðlindinni. Í svari Persónuverndar, dags. 5. nóvember s.á., í máli nr. 2020082242, eru fyrri svör stofnunarinnar ítrekuð, þess efnis að nauðsynlegt sé að lögfest verði heimild til slíkrar vöktunar í þágu opinbers eftirlits sem lýst var í erindi Fiskistofu. Í því ákvæði frumvarpsins sem hér er til meðferðar er ekki um að ræða vinnslu persónuupplýsinga í þágu opinbers eftirlits, heldur í þeim tilgangi að prófa tæknibúnað.

Að mati Persónuverndar er ekki nauðsynlegt að lögfesta ákvæði um framangreinda vinnslu persónuupplýsinga, ef tilgangur vinnslunnar er *eingöngu* að prófa þann tæknibúnað sem nota á við vinnsluna. Telja verður að vinnsla persónuupplýsinga í þeim tilgangi geti farið fram á grundvelli annarra heimilda í 9. gr. laga nr. 90/2018 um persónuvernd og vinnslu persónuupplýsinga. Áréttað er þó að ef nota á þær upplýsingar sem safnast við rafrænt eftirlit í þágu eftirlits Fiskistofu með fiskveiðum þá er nauðsynlegt að lögfesta heimild þess efnis.

6.

Persónuvernd bendir loks á að ef líklegt er að tiltekin tegund vinnslu persónuupplýsinga geti haft í för með sér mikla áhættu fyrir réttindi og frelsi einstaklinga, einkum þar sem beitt er nýrri tækni og með hliðsjón af eðli, umfangi, samhengi og tilgangi vinnslunnar, skal ábyrgðaraðili láta fara fram mat á áhrifum fyrirhugaðra vinnsluáðgerða á vernd persónuupplýsinga áður en vinnslan hefst samkvæmt nánari fyrirætlun 35. gr. reglugerðar (ESB) nr. 2016/679. Þá segir meðal annars í 10. mgr. 35. gr. reglugerðarinnar að ef mat á áhrifum á persónuvernd hefur þegar farið fram, sem hluti af almennu áhrifamati í tengslum við samþykkt laga, sé ekki nauðsynlegt að láta slíkt mat fara fram áður en vinnslustarfsemi hefst.

Persónuvernd bendir einnig á að í 1. tölul. 3. gr. auglýsingar nr. 828/2019, um skrá yfir vinnsluáðgerðir sem krefjast ávallt mats á áhrifum á persónuvernd, segir að slíkt mat skuli ávallt fara fram þegar um er að ræða gagnaöflun frá þriðja aðila í samhengi við einn af flokkum 2. gr. sömu auglýsingar, svo sem 2. tölul. um kerfisbundið eftirlit.

Að mati Persónuverndar er því ljóst að skylt er að framkvæma mat á áhrifum á persónuvernd vegna þeirrar vinnslu persónuupplýsinga sem lögð er til í frumvarpsdrögum. Ákjósanlegt væri að það mat væri framkvæmt við undirbúning lagasetningar, til að tryggja að vinnsla persónuupplýsinga fullnægi kröfum laga nr. 90/2018 og reglugerð (ESB) 2016/679. Þá ætti að tilgreina forsendur matsins og niðurstöður þess í greinargerð með frumvarpsdrögum.

Þá er, eins og að framan greinir, að mati Persónuverndar einnig nauðsynlegt að framkvæma mat á nauðsyn umrædds eftirlits með hliðsjón af kröfum 71. gr. stjórnarskrárinnar. Nánar tiltekið ætti það að fela í sér mat á nauðsyn þess að notast við rafræna vöktun með leynd í þágu opinbers eftirlits af hálfu aðila sem fer ekki með lögregluvald og hvort brýn nauðsyn sé til þeirrar skerðingar á friðhelgi einkalífs einstaklinga sem slíkt eftirlit myndi fela í sér vegna þeirra hagsmuna sem eftirlitinu er ætlað að tryggja, sbr. 3. mgr. 71. gr. stjórnarskrárinnar.

7.

Ekki eru að öðru leyti gerðar athugasemdir við efni frumvarpsins að svo stöddu. Verði frekari umsagnar óskað um einstök atriði verður hún fúslega veitt.

F.h. Persónuverndar,

Vigdís Eva Línadal

Gunnar Ingi Agustsson

Hjálagt:

Álit Persónuverndar, dags. 5. nóvember 2020, í máli nr. 2020082242.

Umsögn Persónuverndar, dags. 26. október 2020, til atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytisins um drög að reglugerð um vigtun og skráningu sjávarafla, í máli nr. 2020102504.

Álit Persónuverndar, dags. 7. september 2020, í máli nr. 2020010265.

Álit Persónuverndar, dags. 31. júlí 2017, í máli nr. 2017050756.

Úrskurður Persónuverndar, dags. 18. september 2013, í máli nr. 2013/339.

Fiskistofa
Dalshrauni 1
220 Hafnarfjörður

Reykjavík, 5. nóvember 2020

Tilvísun: 2020082242/GIÁ

Efni: Svar við erindi Fiskistofu um vinnslu persónuupplýsinga með rafrænni vöktun í fiskiskipum

Persónuvernd vísar til erindis Fiskistofu, dags. 28. ágúst 2020, þar sem tilkynnt er um að ákveðið hafi verið að setja í gang tilraunaverkefni um rafrænt eftirlitskerfi í fiskiskipum. Nánar tiltekið segir í erindi Fiskistofu að til standi að vinna með persónuupplýsingar með rafrænni vöktun í þeim tilgangi að tryggja eftirlit með sameiginlegri auðlind þjóðarinnar. Samkvæmt 2. gr. laga nr. 36/1992 um Fiskistofu, er stofnuninni falið að annast framkvæmd laga um stjórn fiskveiða og eftirlit með fiskveiðum. Framkvæmd þess eftirlits er nánar skilgreint í lögum nr. 116/2006 um stjórn fiskveiða, lögum nr. 57/1996 um umgengni um nytjastofna sjávar og í lögum nr. 79/1997 um veiðar í fiskveiðilandhelgi Íslands.

Í erindi Fiskistofu segir að stofnunin vilja upplýsa Persónuvernd um fyrirhugaða vinnslu persónuupplýsinga og gefa stofnuninni kost á að gera athugasemdir eða veita leiðbeiningar sem hún telur tilefni til.

I.

Svör við fyrri erindum Fiskistofu og umsögn Persónuverndar

Með bréfi, dags. 8. maí 2017, óskuðu Fiskistofa og Hafnarsamband Íslands eftir álit Persónuverndar á vinnslu persónuupplýsinga vegna fyrirhugaðs samstarfs um tilraunaverkefni um rafræna vöktun hafna. Í erindinu kom fram að fyrirhugað væri að vinna persónuupplýsingar með rafrænu eftirliti við Hafnarfjarðarhöfn. Tilgangurinn af hálfu Fiskistofu væri að sinna lögbundinni eftirlitsskyldu sem hvíli á stofnuninni og að tryggja að afli skipa væri fluttur rakleidis á hafnarvog til vigtunar og skráningar í aflskráningarkerfi stofnunarinnar.

Í svari Persónuverndar til Fiskistofu og Hafnarsambands Íslands, dags. 31. júlí 2017 (mál nr. 2017050756), sem fylgir hjálagt, segir meðal annars að eftirlitsskyldur Fiskistofu séu lögbundnar en að ekki liggi fyrir að sérstök heimild sé til staðar til þeirrar vöktunar sem lýst sé í erindinu. Þá segir í bréfi Persónuverndar að ef ætlunin sé sú að taka upp slíkt rafrænt eftirlit á vegum Fiskistofu sé nauðsynlegt að breytingar á löggjöf eigi sér stað fyrst.

Með bréfi, dags. 20. nóvember 2019, óskaði Fiskistofa aftur eftir álit Persónuverndar á vinnslu persónuupplýsinga í tengslum við fyrirhugaða rafræna vöktun Fiskistofu og hafnaryfirvalda með

löndunarhöfnum. Tilgangur vöktunariunar af hálfu Fiskistofu var sá sami og samkvæmt fyrra erindi, dags. 8. maí 2017, þ.e. að þjóna lögbundinni eftirlitsskyldu sem hvíldi á stofnuninni og tryggja að afli skipa væri fluttur rakleiðis á hafnarvog til vigtunar og skráningar í aflaskráningarkerfi stofnunarinnar.

Í svari Persónuverndar, dags. 7. september 2020 (mál nr. 2020010265, áður 2019112191), sem fylgir hjálagti, er m.a. vísað til fyrra svars Persónuverndar, dags. 31. júlí 2017. Auk þess var komist að þeirri niðurstöðu að þær breytingar sem gerðar voru á lagaumhverfi persónuupplýsinga um refsiverða háttsemi, við gildistöku laga nr. 90/2018 um persónuvernd og vinnslu persónuupplýsinga, hefðu ekki áhrif til breytingar á afstöðu Persónuverndar til þess að ekki væru til staðar fullnægjandi lagaheimildir til vinnslu persónuupplýsinga með rafrænni vöktun á þann hátt sem lýst var í erindum Fiskistofu.

Þá er jafnframt vakin athygli á hjálagðri umsögn Persónuverndar, dags. 26. október 2020, til atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytisins um drög að reglugerð um vigtun og skráningu sjávarafla, þar sem m.a. er fjallað um rafræna vöktun við löndunarhafnir. Í umsögn Persónuverndar segir meðal annars að setning ákvæðis í reglugerð um rafræna vöktun með löndunarhöfnum fullnægi ekki lagaáskilnaðarkröfu 71. gr. stjórnarskrárinnar, né þeim kröfum sem gerðar eru til lagaheimildar sem grundvöll fyrir vinnslu persónuupplýsinga.

Að mati Persónuverndar er erindi Fiskistofu, dags. 28. ágúst 2020, efnislega sambærilegt við fyrri erindi stofnunarinnar, dags. 8. maí 2017 og 20. nóvember 2019, til Persónuverndar. Með hliðsjón af öllu framangreindu vísast því hér með almennt til þeirra sjónarmiða sem fram koma í svörum Persónuverndar, dags. 31. júlí 2017 og 7. september 2020 og umsögn Persónuverndar, dags. 26. október s.á., þ.e. að ekki séu til staðar fullnægjandi lagaheimildir til að vinna með persónuupplýsingar á þann hátt sem lýst hefur verið.

F.h. Persónuverndar,

Þórdur Sveinsson

Vigdís Sigurðardóttir

Hjálagti:

Svar Persónuverndar, dags. 31. júlí 2017.

Svar Persónuverndar, dags. 7. september 2020.

Umsögn Persónuverndar, dags. 26. október 2020

Afrit:

Fiskistofa

b.t. persónuverndarfulltrúi

Dalshrauni 1

220 Hafnarfirði

Atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytið
Sölvhólsgrötu 4
150 Reykjavík

Reykjavík, 26. október 2020
Tilvísun: 2020102504/GIÁ

Efni: Umsögn Persónuverndar um drög að reglugerð um vigtun og skráningu sjávarafla

Persónuvernd vísar til draga að reglugerð um vigtun og skráningu sjávarafla sem atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytið birti í samráðsgáttinni þann 4. september 2020.

Í drögnum er núgildandi reglugerð nr. 745/2016 með sama heiti uppfærð auk þess sem bætt er við ákvæðum um framkvæmd vigtunar á hafnarvog. Þá er bætt við ákvæðum varðandi kröfur um aðstöðu og búnað hjá löndunarhöfnum, þar á meðal ákvæði um eftirlitsmyndavélar.

Þannig segir í 1. mgr. 54. gr. draganna að höfn þar sem sjávarafla er landað skuli búin stafrænum eftirlitsmyndavélum sem tengdar séu við myndþjón sem skrái og varðveiti allt myndefni í að minnsta kosti þrjú mánuði. Í 2. mgr. ákvæðisins er fjallað um tæknilegar kröfur sem myndavélar þurfa að uppfylla. Þá segir í 3. mgr. þess að eftirlitsmyndavélum skuli komið þannig fyrir að þær sýni löndunaraðstöðu og vigtunaraðstöðu og skuli stilltar þannig að hægt sé með þeim að fylgjast með samfelldri ferð afla frá veiðiskipi til vigtunar á hafnarvog.

1.

Fyrri álit og úrskurðir Persónuverndar

Fins og Persónuvernd greindi frá í fyrri umsögn stofnunarinnar, dags. 1. október 2020, um reglugerðardrögin, þá hefur stofnunin þegar fjallað um og tekið afstöðu til rafrænnar vöktunar með löndunarhöfnum, sbr. álit stofnunarinnar til Fiskistofu og Hafnarsambands Íslands vegna tilraunaverkefnis um rafræna vöktun hafna, dags. 31. júlí 2017. Persónuvernd veitti aftur álit sitt á rafrænni vöktun með löndunarhöfnum í bréfi til Fiskistofu, dags. 7. september 2020.

Í framangreindum álitum Persónuverndar var komist að þeirri niðurstöðu að þrátt fyrir eftirlitsheimildir Fiskistofu og hafnaryfirvalda samkvæmt lögum nr. 57/1996, um umgengni og nytjastofna sjávar, og reglugerð nr. 745/2016 um vigtun og skráningu sjávarafla væru ekki til staðar sérstakar heimildir í lögum til rafrænnar vöktunar með löndunarhöfnum á þann hátt

sem lýst var í erindum Fiskistofu og hafnaryfirvalda til Persónuverndar. Einnig segir í álitum Persónuverndar að ef ætlunin sé að taka upp slíkt rafrænt eftirlit þurfi að eiga sér stað breytingar á lögum, en við slíkar lagabreytingar þyrfti, í ljósi 71. gr. stjórnarskrárinnar, að gæta meðalhófs þannig að ekki yrði gengið lengra en nauðsyn krefði.

Þá er vakin athygli á úrskurði Persónuverndar í máli nr. 2013/339 þar sem kvartað var yfir rafrænni vöktun Fiskistofu við löndunarahöfn. Í úrskurðinum var komist að þeirri niðurstöðu að vöktunin samrýmdist ekki þágildandi lögum nr. 77/2000 um persónuvernd og meðferð persónuupplýsinga. Í úrskurðinum segir einnig að í lögum nr. 88/2008 um meðferð sakamála sé að finna heimildir sem eigi að tryggja samfélagslega hagsmuni af því að refsiverð háttsemi sé rannsökuð. Það falli hins vegar í hlut lögreglu að beita þeim heimildum, sbr. 1. mgr. 52. gr. laganna, m.a. með því að taka myndir af fólki og fylgjast með því á almannafæri eða á stöðum sem almenningur eigi aðgang að, í þágu rannsóknar, sbr. 2. mgr. 82. gr. laganna. **Eigi önnur stjórnvöld en lögregla að hafa slíkt eftirlit þurfi skýra lagaheimild til.**

2.

Heimildir til vinnslu persónuupplýsinga

Ákvæði 71. gr. stjórnarskrárinnar mæla fyrir um rétt til friðhelgi einkalífs. Samkvæmt 3. mgr. 71. gr. er heimilt að takmarka friðhelgi einkalífsins með sérstakri lagaheimild. Almennt hefur verið litið svo á í framkvæmd að vernd persónuupplýsinga sé einn þáttur í friðhelgi einkalífs. Markmið persónuverndarlöggjafar, þ.e. laga nr. 90/2018 og reglugerðar (ESB) 2016/679, er því m.a. að vernda þennan þátt skv. 71. gr. stjórnarskrárinnar. Þannig þarf öll vinnsla persónuupplýsinga að styðjast við heimild í 9. gr. laga nr. 90/2018, um persónuvernd og vinnslu persónuupplýsinga, sbr. 6. gr. reglugerðar (ESB) 2016/679.

Í 3. tölul. 9. gr., sbr. c-lið 1. mgr. 6. gr. reglugerðar (ESB) 2016/679, segir að heimilt sé að vinna með persónuupplýsingar ef vinnslan er nauðsynleg til að fullnægja lagaskyldu sem hvílir á ábyrgðaradila. Þá er jafnframt heimilt að vinna með persónuupplýsingar ef vinnslan er nauðsynleg vegna verks sem er unnið í þágu almannahagsmuna eða við beitingu opinbers valds sem ábyrgðaradili fer með, sbr. 5. tölul. 9. gr. laga nr. 90/2018 og e-lið 1. mgr. 6. gr. reglugerðar (ESB) 2016/679.

Í 3. mgr. 6. gr. reglugerðar (ESB) 2016/679 segir að þegar vinnsla fari fram á grundvelli framangreindra heimilda skuli mæla fyrir um grundvöll vinnslunnar með lögum þar sem m.a. er kveðið á um tilgang vinnslunnar. Einnig segir að í lögnum skuli m.a. tilgreina almenn skilyrði varðandi lögmæta vinnslu ábyrgðaradilans, tegund gagna sem vinnslan varðar, hlutaðeigandi skráða einstaklinga, hvaða stofnanir megi fá persónuupplýsingar í hendur og í hvaða tilgangi. Í því sambengi er bent á að sem endranær gildir það viðmið að eftir því sem vinnslan hefur í för með sér meiri íhlutun í einkalíf hinna skráðu, þeim mun ótvíræðara verður slíkt lagaákvæði að vera, sbr. t.d. athugasemdir við 2. tölul. 11. gr. laganna í frumvarpi því sem varð að lögum nr. 90/2018.

Með vísan til framangreinds er það mat Persónuverndar að skilyrði 71. gr. stjórnarskrárinnar og framangreind skilyrði reglugerðar (ESB) 2016/679 verði tæplega talin uppfyllt nema að fyrir liggja skýr lagaheimild til rafrænnar vöktunar á almannafæri af hálfu annarra stofnana en löggæslufirvalda. Þá verður jafnframt, eins og framan greinir í álitum Persónuverndar, dags 7. september 2020 og 31. júlí 2017, og í ljósi 71. gr. stjórnarskrárinnar, að gæta meðalhófs þannig að ekki verði gengið lengra heldur en nauðsyn krefur.

3.

Vardveisla persónuupplýsinga

Samkvæmt 1. mgr. 54. gr. reglugerðardraganna skulu eftirlitsmyndavélar vera tengdar við myndþjón sem skráir og varðveitir allt myndefni í að minnsta kosti þrjú mánuði.

Samkvæmt 5. tölul. 1. mgr. 8. gr. laga nr. 90/2018, sbr. einnig e-lið 1. mgr. 5. gr. reglugerðar (ESB) 2016/679, þarf við vinnslu persónuupplýsinga gata þess að persónuupplýsingar séu varðveittar í því formi að ekki sé unnt að bera kennsl á skráða einstaklinga lengur en þörf krefur miðað við tilgang vinnslu. Þá segir í 2. mgr. 7. gr. reglna nr. 837/2006 um rafræna vöktun og meðferð persónuupplýsinga sem verða til við rafræna vöktun að persónuupplýsingum sem safnast við rafræna vöktun skal eytt þegar ekki er lengur málefnaleg ástæða til að varðveita þær. Málefnaleg ástæða til varðveislu upplýsinga getur m.a. byggst á fyrirmælum í lögum eða því að ábyrgðaraðili vinni enn með þær í samræmi við upphaflegan tilgang með öflun þeirra. Upplýsingar sem verða til við rafræna vöktun má þó ekki varðveita lengur en í 90 daga nema lög heimili.

Með hliðsjón af framangreindu telur Persónuvernd æskilegt að fram fari mat á nauðsyn þess að upptökur séu varðveittar í það minnsta þrjú mánuði eftir að upptaka fer fram, m.a. með vísan til framangreindra sjónarmiða um málefnalega ástæðu til varðveislu.

4.

Mat á áhrifum á persónuvernd

Loks bendir Persónuvernd á að ef líklegt er að tiltekin tegund vinnslu persónuupplýsinga geti haft í för með sér mikla áhættu fyrir réttindi og frelsi einstaklinga, einkum þar sem beitt er nýrri tækni og með hliðsjón af eðli, umfangi, samhengi og tilgangi vinnslunnar, skal ábyrgðaraðili láta fara fram mat á áhrifum fyrirhugaðra vinnsluadgerða á vernd persónuupplýsinga áður en vinnslan hefst samkvæmt nánari fyrirmælum 35. gr. reglugerðar (ESB) nr. 2016/679. Þá segir í 10. mgr. 35. gr. reglugerðarinnar m.a. að ef mat á áhrifum á persónuvernd hefur þegar farið fram, sem hluti af almennu áhrifamati í tengslum við samþykkt laga, sé ekki nauðsynlegt að láta slíkt mat fara fram áður en vinnslustarfsemi hefst.

Persónuvernd bendir einnig á að skv. 2. tölul. 3. gr. auglýsingar nr. 828/2019 um skrá yfir vinnsluadgerðir sem krefjast ávallt mats á áhrifum á persónuvernd, segir að slíkt mat skuli ávallt fara fram þegar um er að ræða umfangsmikið kerfisbundið eftirlit, að meðtalinni myndavéla vöktun, á svæðum opnum almenningi, en mögulegt er að löndunarvígir geti í vissum tilvikum verið staðsettar á slíkum svæðum.

Að mati Persónuverndar er því ljóst að hér er til staðar skylda til að framkvæma mat á áhrifum á persónuvernd. Ákjósanlegt væri að það mat væri framkvæmt við undirbúning lagasetningar, til að tryggja að vinnsla persónuupplýsinga fullnægi kröfum 71. gr. stjórnarskrárinnar sem og lögum nr. 90/2018 og reglugerð (ESB) 2016/679. Þá ætti að tilgreina forsendur matsins og niðurstöður þess í greinargerð með frumvarpsdrögunum.

5.

Með hliðsjón af öllu framangreindu er það mat Persónuverndar að setning ákvæðis í reglugerð um rafræna vöktun með löndunarthöfnum fullnægi ekki lagaáskilnaðarkröfu 71. gr. stjórnarskrárinnar né þeim kröfum sem gerðar eru til lagaheimilda sem grundvallar fyrir vinnslu persónuupplýsinga, sbr. framangreinda 3. mgr. 6. gr. reglugerðar (ESB) 2016/679. Að mati Persónuverndar er því nauðsynlegt að sett verði sérstök heimild í lög fyrir vöktun við löndunathafnir en nánari ákvæði varðandi útfærslu vöktunarinnar geti verið að finna í reglugerð.

Verði frekari umsagnar óskað um einstök atriði verður hún fúslega vcitt.

F.h. Persónuverndar,

Helga Sigríður Þórhallsdóttir

Vigdís Sigurðardóttir

Fiskistofa
Dalshraun 1
220 Hafnartjörður

Reykjavík, 7. september 2020

Tilvísun: 2020010265/GIÁ

Efni: Fyrirspurn Fiskistofu um myndavélaeftirlit við löndunarhafnir.

1.

Bréf Fiskistofu til Persónuverndar.

Persónuvernd vísar til fyrirspurnar Fiskistofu, dags. 20. nóvember 2019, þar sem óskað er eftir álitni Persónuverndar á fyrirhugaðri rafrænni vöktun Fiskistofu og hafnaryfirvalda með löndunarhöfnum. Í bréfi Fiskistofu segir að í lögum nr. 57/1996 um umgengni og nytjastofna sjávar, með síðari breytingum, sé Fiskistofu og hafnaryfirvöldum sameiginlega og hverju fyrir sig falið það hlutverk að hafa eftirlit með löndun afla í löndunarhöfnum, en eftirlitið sé nánar útfært í reglugerð nr. 745/2016 um vigtun og skráningu sjávarafla. Þá segir að í september 2018 hafi verið undirritaður samstarfssamningur milli Fiskistofu og Hafnasambands Íslands, sem er samband sveitarfélaga sem reka hafnir, um framkvæmd vigtunarmála. Í samningnum er meðal annars kveðið á um möguleika á samstarfi Fiskistofu og löndunarhafna um notkun á myndavélabúnaði við framkvæmd eftirlitshlutverks þeirra með vigtun og skráningu sjávarafla.

Í bréfinu segir enn fremur að það sé mat Fiskistofu að rafræn vöktun á löndunarhöfnum geti verið heimil á grundvelli 3. og 5. tölul. 9. gr. laga nr. 90/2018 um persónuvernd og vinnslu persónuupplýsinga, þar sem segir að vinnsla persónuupplýsinga sé heimil sé hún nauðsynleg til að fullnægja lagaskyldu sem hvíli á ábyrgðaraðila annars vegar og hins vegar sé vinnslan nauðsynleg vegna verks sem unnið er í þágu almannahagsmuna eða við beitingu opinbers valds sem ábyrgðaraðili fer með. Einnig segir að eftirlitinu verði hagað í samræmi við önnur ákvæði laganna, þ. á m. að öðrum aðilum verði ekki veittur aðgangur að myndefninu og því eytt innan tilskilins tíma.

2.

Fyrri beiðni Fiskistofu og Hafnarsambands Íslands

Með bréfi, dags. 8. maí 2017, óskuðu Fiskistofa og Hafnarsamband Íslands eftir álit Persónuverndar á vinnslu persónuupplýsinga vegna fyrirhugaðs samstarfs um tilraunaverkefni um rafræna vöktun hafna. Í erindinu kom fram að fyrirhugað væri að vinna persónuupplýsingar með rafrænu eftirliti við Hafnarfjarðarhöfn. Tilgangurinn af hálfu Fiskistofu væri að sinna lögbundinni eftirlitsskyldu sem hvíli á stofnuninni og að tryggja að afli skipa væri fluttur rakleiðis á hafnarvog til vigtunar og skráningar í aflaskráningarkerfi stofnunarinnar.

Í svari Persónuverndar til Fiskistofu og Hafnarsambands Íslands, dags. 31. júlí 2017, sem fylgir hjálagt, segir meðal annars að eftirlitsskyldur Fiskistofu séu lögbundnar en að ekki liggi fyrir að sérstök heimild sé til staðar til þeirrar vöktunar sem lýst sé í erindinu. Þá segir í bréfi Persónuverndar að ef ætlunin sé sú að taka upp slíkt rafrænt eftirlit á vegum Fiskistofu sé nauðsynlegt að breytingar á löggjöf cigi sér stað fyrst. Þá er Persónuvernd ekki kunnugt um að breytingar hafi verið gerðar á löggjöf sem heimila rafrænt eftirlit Fiskistofu á þann hátt sem um ræðir í erindi stofnunarinnar. Að mati Persónuverndar er erindi Fiskistofu, dags. 20. nóvember 2019, efnislega sambærilegt fyrra erindi, dags. 8. maí 2017.

Samkvæmt b-lið 8. tölul. 1. mgr. 2. gr. laga nr. 77/2000 um persónuvernd og meðferð persónuupplýsinga, sem í gildi voru þegar Persónuvernd svaraði fyrrnefndu erindi Fiskistofu og Hafnarsambands Ísland, voru upplýsingar um hvort maður hafi verið grunadur, kærður, ákærður eða dæmdur fyrir refsiverðan verknad viðkvæmar persónuupplýsingar. Eftir gildistöku laga nr. 90/2018 um persónuvernd og vinnslu persónuupplýsinga er vinnsla persónuupplýsinga um refsiverða háttsemi ekki meðal viðkvæmra persónuupplýsinga, en um vinnsla þeirra fer samkvæmt sérákvæði 12. gr. laganna. Í 12. gr. er tilgreint að stjórnvöld megi ekki vinna með upplýsingar um refsiverða háttsemi nema það sé nauðsynlegt í þágu lögbundinna verkefna þeirra, sbr. 1. mgr. ákvæðisins, og að vinnsla upplýsinganna skuli alltaf eiga stöð í einhverri af heimildum 9. gr. sömu laga.

Að mati Persónuverndar hafa þær breytingar sem gerðar voru á lagaumhverfi vinnslu upplýsinga um refsiverða háttsemi ekki áhrif til breytingar á afstöðu stofnunarinnar að ekki séu til staðar fullnægjandi lagaheimildir til að vinna með persónuupplýsingar. Með hliðsjón af framangreindu vísast almennt til þeirra sjónarmiða sem fram koma í svari Persónuverndar, dags. 31. júlí 2017, þ.e. að ekki séu til staðar fullnægjandi lagaheimildir til að vinna persónuupplýsingar með rafrænni vöktun á þann hátt sem lýst hefur verið.

3.

Mat á ábrifum á persónuvernd

Að lokum áréttar Persónuvernd þær skyldur sem hvíla á ábyrgðaraðila samkvæmt 29. gr. laga nr. 90/2018 um persónuvernd og vinnslu persónuupplýsinga. Þar segir m.a. að ef „líklegt er að tiltekin tegund vinnslu geti haft í för með sér mikla ábættu fyrir réttindi og frelsi einstaklinga, einkum þar sem beitt er nýrri tækni og með hliðsjón af eðli, umfangi, sambengi og tilgangi vinnslunnar, skal ábyrgðaraðili láta fara fram mat á ábrifum fyrirhugaðra vinnsluáðgerða á vernd persónuupplýsinga áður en vinnslan hefst“. Er í þessu sambandi einnig vísað til auglýsingar nr. 828/2019 um skrá yfir vinnsluáðgerðir sem krefjast ávallt mats á áhrifum á persónuvernd en hana er að finna á vefsíðu Persónuverndar undir flokknum „Lög og reglur“. Í því samhengi sem hér um ræðir er sérstaklega vakin athygli á 2. tölul. 2. gr. framangreindrar auglýsingar, þess efnis að nauðsynlegt sé að framkvæma mat á áhrifum á persónuvernd þegar um er að ræða

2

umfangsmikið kerfisbundið eftirlit á svæðum opnum almenningi, en mögulegt er að löndunarvigtir geti í vissum tilvikum verið staðsettar á slíkum svæðum.

Í þessu samhengi er jafnframt vakin athygli á að í 10. mgr. 35. gr. reglugerðar (FSB) 2016/679 segir að ef vinnsla fer fram á grundvelli lagaheimildar, þar sem mat á áhrifum lagasetningar á persónuvernd einstaklinganna hefur þegar farið fram, sé ekki nauðsynlegt að matið sé endurtekið. Persónuvernd telur æskilegt að hugað verði að framangreindu ef verður af samningu lagafrumvarps þar sem veita eigi heimild til umræddrar rafrænnar vöktunar.

F.h. Persónuverndar,

Vigdís Fva Ljndal

Helga Sigríður Þórhallsdóttir

Hjálagt: Svar Persónuverndar við erindi Fiskistofu og Hafnarsambands Íslands vegna tilraunaverkefnis um rafræna vöktun hafna, dags. 31. júlí 2017, í máli nr. 2017050756.

Fiskistofa
B.t. Hrannars Hafberg
Dalshrauni 1
220 Hafnarfirði

Hafnasamband Íslands
Borgartúni 30
105 Reykjavík

Persónuvernd

Rauðarástíg 10 105 Reykjavík
sími: 510 9600 bréfasími: 510 9606
netfang: postur@personuvernd.is
veffang: personuvernd.is

Reykjavík, 31. júlí 2017

Tilvísun: 2017050756HSB/--

Efni: Erindi Fiskistofu og Hafnasambands Íslands vegna tilraunaverkefnis um rafræna vöktun hafna

Persónuvernd vísar til bréfs Fiskistofu og Hafnasambands Íslands, dags. 8. maí 2017, þar sem greint er frá fyrirhuguðu samstarfi um tilraunaverkefni um rafræna vöktun hafna.

I.

Í bréfinu segir meðal annars að eftirlit Fiskistofu með sjávarútvegi sé umfangsmikið og krefjandi. Með rafrænni vöktun á hafnarsvæðum mætti auka og bæta veiðieftirlit hjá Fiskistofu. Tilgangur vöktunarinnar af hálfu Fiskistofu væri að sinna þeirri lögbundnu eftirlitsskyldu sem hvíli á stofnuninni. Helsta markmiðið yrði að fylgjast með að afli skipa væri fluttur rakleidis á hafnarvog til vigtunar og skráningar í aflaskráningarkerfi Fiskistofu. Aðgangur að myndupptökum með löndunum á tiltekinni höfn í tilraunaskyni gerði Fiskistofu kleift að meta gagnsemi og umfang slíkrar nálgunar við eftirlit og hvettri á sama tíma til betri vinnubragða með þeim sýnileika og varnaðaráhrifum sem yrðu til við vöktun.

Þá kemur fram í bréfinu að við Hafnarfjarðarhöfn séu myndavélar í notkun ásamt upptökubúnaði. Að mati Fiskistofu væri höfnin ákjósanlegur vettvangur tilraunaverkefnisins. Ef til kæmi yrði verkefnið útfært með þeim hætti að Fiskistofa hefði í samráði við Hafnarfjarðarhöfn aðgengi að rauntímastreymi frá ákveðnum myndavélum á höfninni, sem væru hliðtengdar með nettengingu, og aðgangur að upptökum úr þeim myndavélum á hafnarsvæðinu á meðan á tilraunaverkefninu stæði. Þegar séu viðeigandi merkingar við höfnina um myndavélavöktun af hálfu hafnaryfirvalda, en Fiskistofa myndi koma upp sambærilegum merkingum ásamt því að setja tilkynningu á heimasíðu sína um verkefnið.

Að lokum óska Fiskistofa og Hafnasamband Íslands eftir samstarfi við Persónuvernd um að skoða möguleika þess að útfæra tilraunaverkefni um rafræna vöktun. Þá er óskað eftir afstöðu Persónuverndar til þess hvort sú vöktun, sem lýst er í bréfinu, uppfylli tiltekin ákvæði laga nr. 77/2000, um persónuvernd og meðferð persónuupplýsinga, og reglna nr. 837/2006 um rafræna vöktun og meðferð persónuupplýsinga sem til verða við rafræna vöktun.

II.

Þann 29. júní 2017 hittust starfsmenn Fiskistofu og Persónuverndar á fundi í húsnæði Persónuverndar þar sem fyrirhugað tilraunaverkefni um rafræna vöktun hafna var skýrt og rætt nánar. Helstu niðurstöður Persónuverndar voru kynntar á fundinum en ákveðið var að þær yrðu jafnframt settar fram með ítarlegri hætti bréflega í kjölfar fundarins.

Eftirlit með myndavélum telst vera rafræn vöktun í skilningi 6. tölul. 2. gr. laga nr. 77/2000. Ef slíkt eftirlit hefur jafnframt í för með sér söfnun myndefnis og hægt er að bera kennsl á einstaklinga á myndefninu felur vöktunin í sér vinnslu persónuupplýsinga, sbr. 1. og 2. tölul. 2. gr. laganna. Af öllu framangreindu er ljóst að sú rafræna vöktun, sem greint er frá í bréfi Fiskistofu og Hafnasambands Íslands, felur í sér rafræna vinnslu persónuupplýsinga og fellur því undir gildissvið laga nr. 77/2000.

Öll vinnsla almennra persónuupplýsinga þarf að styðjast við heimild í 8. gr. laga nr. 77/2000. Þá þarf vinnsla viðkvæmra persónuupplýsinga jafnframt að styðjast við heimild í 9. gr. laganna. Til viðkvæmra persónuupplýsinga teljast til að mynda upplýsingar um hvort maður hafi verið grunaður, kærður, ákærður eða dæmdur fyrir refsiverðan verknað, sbr. b-lið 8. tölul. 2. gr. laga nr. 77/2000. Eftirlit af því tagi sem lýst er í erindi Fiskistofu og Hafnasambands Íslands hefur meðal annars þann tilgang að afla slíkra upplýsinga og því þarf vöktunin að styðjast við heimild í 8. og 9. gr. laganna, sbr. framangreint.

Samkvæmt 1. mgr. 8. gr. laganna er heimilt að vinna almennar persónuupplýsingar sé vinnslan nauðsynleg til að fullnægja lagaskyldu sem hvílir á ábyrgðaraðila, sbr. 3. tölul. ákvæðisins. Vinnslan getur jafnframt verið heimil sé hún nauðsynleg vegna verks sem unnið er í þágu almannahagsmuna, sbr. 5. tölul., eða við beitingu opinbers valds sem ábyrgðaraðili, eða þriðji maður sem upplýsingum er miðlað til, fer með, sbr. 6. tölul.

Þegar vöktunarefni með viðkvæmum persónuupplýsingum er safnað verður kröfum 2. mgr. 9. gr. laganna að vera fullnægt. Samkvæmt því ákvæði þarf vöktunin að vera nauðsynleg og fara fram í öryggis- og eignavörsluskyni. Einnig er mælt fyrir um bann við að öðrum sé afhent það efni sem verður til við vöktunina eða að það sé unnið frekar nema með samþykki þess sem upptaka er af eða samkvæmt ákvörðun Persónuverndar, en þó er heimilt að afhenda lögreglu efni með upplýsingum um slys eða refsiverðan verknað. Þá skal þess gætt að eyða öllum öðrum eintökum af efninu. Að lokum er skilyrði að því efni sem safnast við vöktunina verði eytt þegar ekki er lengur málefnaleg ástæða til að varðveita það. Í því tilviki sem hér um ræðir liggur fyrir að nýttur yrði vöktunarbúnaður í cigu Hafnasambands Íslands, en ráðgert er að Fiskistofa hefði aðgang að upptökum úr eftirlitsmyndavélum Hafnasambandsins. Slík tilhögun samrýmist ekki áðurnefndu skilyrði um að óheimilt sé að afhenda öðrum en lögreglu efni sem verður til við vöktunina.

Eftirlitsskyldur Fiskistofu, sbr. framangreint, eru lögbundnar en ekki liggur hins vegar fyrir að sérstök heimild sé til staðar í lögum til þeirrar vöktunar sem lýst hefur verið. Sé ætlunin sú að taka upp slíkt rafrænt eftirlit á vegum Fiskistofu sem hér um ræðir þarf því nauðsynleg vinna við breytingar á löggjöf að eiga sér stað fyrst. Lögð er áhersla á að við slíkar lagabreytingar þyrfti, í ljósi 71. gr. stjórnarskrárinnar, að gæta meðalhófs þannig að ekki væri gengið lengra en nauðsyn krefði. Þá skal tekið fram að í ljósi 6. tölul. 3. mgr. 37. gr. laga nr. 77/2000 myndi Persónuvernd

fúslega veita umsögn um tillögur þar að lútandi.

F.h. Persónuverndar,

Þórunn Sveinsson

Helga Sigríður Þórhallsdóttir

Skortur á viðvörun um rafræna vöktun - mál nr. 2013/339

25.9.2013

Persónuvernd hefur úrskurðað í máli varðandi rafræna vöktun á vegum Fiskistofu. Þar sem ekki var varað sérstaklega við vöktuninni, eins og persónuverndarlög gera áskilnað um, leit Persónuvernd svo á að vöktunin hefði farið fram leynilega og þegar af þeirri ástæðu brast Fiskistofu heimild til hennar.

Úrskurður

Á fundi stjórnar Persónuverndar hinn 18. september 2013 var kveðinn upp svohljóðandi úrskurður í máli nr. 2013/339:

I. Málavextir og bréfaskipti 1. Hinn 2. mars 2013 barst Persónuvernd kvörtun frá A yfir því að Fiskistofa hafi sett upp leynilega eftirlitsmyndavél við X. Með bréfi, dags. 27. mars 2013, veitti Persónuvernd Fiskistofu færi á að tjá sig um þessa kvörtun. Hún svaraði með bréfi, dags. 17. apríl s.á. Þar segir m.a.:

„Fiskistofa fer með eftirlit með vigtun og skráningu sjávarafla lögum samkvæmt. Í því felst meðal annars að ganga úr skugga um að allur afli skips sé fluttur á hafnarvog við löndun með það að markmiði að afli skráist til aflamarks á veiðiskip.

Í tilviki því sem hér um ræðir hafði Fiskistofa rökstuddan grun, sem m.a. byggðist á eftirliti á vettvangi í lok síðasta árs, um að tiltekið skip landaði hluta af afla sínum og flytti hann burt án þess að aflinn hefði verið veginn á hafnarvog líkt og lög gera ráð fyrir. Enn fremur má nefna að Fiskistofa hefur áður upplýst mál þar sem afli umrædds skips, sem fylgst var með, hafði verið fluttur fram hjá hafnarvog. Af þessu tilefni taldi Fiskistofa nauðsynlegt að ganga úr skugga um réttmæti þessa. Í því skyni voru eftirlitsmenn Fiskistofu í nokkur skipti við störf við X þar sem þeir m.a. gerðu myndatökur.“

Einnig segir í bréfi Fiskistofu:

„Samkvæmt skilgreiningu er rafræn vöktun, vöktun sem er viðvarandi eða endurtekin reglulega og felur í sér eftirlit með einstaklingum með fjarstýrðum eða sjálfvirkum búnaði, og fer fram á almannafæri eða á svæði sem takmarkaður hópur fólks fer um að jafnaði.

Þar sem ekki er um að ræða viðvarandi vöktun eða vöktun sem endurtekin er reglulega heldur einstök tilvik þar sem fylgst er með skipi að gefnu tilefni hefur Fiskistofa talið að eftirlitsaðgerðir af þessum toga féllu ekki undir ákvæði laga nr. 77/2000 um persónuvernd og meðferð persónuupplýsinga.

Rétt aflaskráning er grunnstoð fiskveiðistjórnunarkerfisins og telur Fiskistofa aðgerðir þessar hafa byggst á málefnalegum forsendum enda mikilvægur liður í lögbundnu eftirliti stofnunarinnar. Ítrekað er að Fiskistofa taldi aðgerðirnar ekki falla undir lög um persónuvernd og meðferð persónuupplýsinga þar sem þær fela ekki í sér rafræna vöktun.“

Með bréfi, dags. 30. apríl 2013, var A veitt færi á að tjá sig um framangreint svar Fiskistofu. Hann svaraði með tölvubréfi hinn 7. maí 2013. Þar segir:

„Ég fékk afrit af svarbréfi Fiskistofu og vil benda á að það eru myndavélar á bryggjunni sem hafnarverðir hafa aðgang að og Fiskistofa FÆR ekki aðgang að af því að það er bannað að njósna um fólk með videoupptökum, þessar myndavélar eiga einungis að vera í gangi þegar erlend skip eru í lestun eða upplestun og þá bryggjan vírgirt. Ef þeir geta sýnt fram á heimild dómara um að mega þetta þá skal ég láta kyrrt liggja og varðandi rafræna vöktun held ég að þeir séu að vinna í því að fá það um borð í skip og þá væntanlega er það bæði merkt og almennt munu allir vita af þessum upptökum.“

2.

Með bréfi, dags. 5. júlí 2013, óskaði Persónuvernd þess að Fiskistofa lýsti framkvæmd umrædds eftirlits nánar, þ.e. hvers konar tækni var beitt við eftirlitið og hversu oft það fór fram og hversu lengi í hvert sinn. Fiskistofa svaraði með bréfi, dags. 12. ágúst 2013. Þar segir:

„Í upphafi árs gerði Fiskistofa tilraun með að nýta upptökuvél við eftirlit við X. Um var að ræða samtals fjögur skipti, á rúmlega mánaðartímabili, þar sem vélinni var komið fyrir á hafnarsvæðinu til upptöku. Auk þess var myndavélin á hafnarsvæðinu í eitt skipti án þess að upptaka væri framkvæmd. Í öll skiptin var vélinni beint að tilteknu skipi með það að markmiði að kanna hvort allur afli skipsins væri veginn á hafnarvog líkt og lög áskilja. Upptökur áttu sér stað tvívegis í janúar og stóðu yfir í samtals 18 klukkustundir (10,5 klst. og 7,5 klst.) og tvívegis í febrúar og stóðu yfir í rétt rúmlega 5 klst. (2,8 klst. og 2,3 klst.). Í þrjú skipti sáust skipverjar bera ílát í land en eftirlitsmenn Fiskistofu könnuðu málið frekar í eitt skipti og reyndust ílátin innihalda afla (flök) sem ekki hafði verið veginn á hafnarvog. Reyndust það vera flök, en ekki er leyfilegt að vinna afla um borð í skipti því sem var til skoðunar. Málið var kært til lögreglu.

Vert er að nefna að á umræddu hafnarsvæði er merki sem segir: „Aðvörðun eftirlitsmyndavél“ en því var ekki komið upp af Fiskistofu. Merkið er staðsett nærri þeim stað þar sem upptökur fóru fram og nærri löndunarstað skipsins. Meðfylgjandi eru myndir af skiltinu.“

II. Forsendur og niðurstæða

1. Lög nr. 77/2000 um persónuvernd og meðferð persónuupplýsinga gilda um sérhverja rafræna vinnslu persónuupplýsinga og handvirka vinnslu persónuupplýsinga sem eru eða eiga að verða hluti af skrá, sbr. 1. mgr. 3. gr. laganna. Persónuupplýsingar eru skilgreindar í 1. tölul. 2. gr. laganna sem sérhverjar persónugreindar eða persónugreinanlegar upplýsingar um hinn skráða, þ.e. upplýsingar sem beint eða óbeint má rekja til tiltekins einstaklings, látins eða lifandi. Hugtakið vinnsla er skilgreint sem sérhver aðgerð eða röð aðgerða þar sem unnið er með persónuupplýsingar, hvort heldur vinnslan er handvirk eða rafræn, sbr. 2. tölul. 2. gr. laganna. Í athugasemdum við það ákvæði í því frumvarpi, sem varð að lögum nr. 77/2000, kemur fram að hver sú aðferð, sem nota má til að gera upplýsingar tiltækar, telst til vinnslu.

Rafræn vöktun er vöktun sem er viðvarandi eða endurtekin reglulega og felur í sér eftirlit með einstaklingum með fjarstýrðum eða sjálfvirkum búnaði og fer fram á almannafæri eða á svæði sem takmarkaður hópur fólks fer um að jafnaði, sbr. 6. tölul. 2. gr. laga nr. 77/2000. Hugtakið tekur til vöktunar sem leiðir, á að leiða eða getur leitt til vinnslu persónuupplýsinga og sjónvarpsvöktunar sem fram fer með notkun sjónvarpsmyndavéla, vefmyndavéla eða annars samsvarandi búnaðar, án þess að fram fari söfnun myndefnis eða aðrar aðgerðir sem jafngilda vinnslu persónuupplýsinga.

Af framangreindu er ljóst að umræddar upptökur Fiskistofu í X fólu í sér vinnslu persónuupplýsinga sem fellur undir lög nr. 77/2000. Fyrir liggur að upptökurnar, sem stóðu nokkuð lengi yfir í hvert sinn, fóru fram fjórum sinnum á tveggja mánaða tímabili. Af því leiðir að þær fóru fram reglulega og fólu því í sér rafræna vöktun í skilningi laga nr. 77/2000.

2. Til að rafræn vöktun sé heimil verður að vera fullnægt skilyrðum 1. mgr. 4. gr. laga nr. 77/2000. Þar er kveðið á um að rafræn vöktun sé ávallt háð því skilyrði að hún fari fram í málefnalegum tilgangi. Rafræn vöktun svæðis, þar sem takmarkaður hópur fólks fer um að jafnaði, sé jafnframt háð því skilyrði að hennar sé sérstök þörf vegna eðlis þeirrar starfsemi sem þar fer fram. Einnig verður m.a. að gæta að því við rafræna vöktun að með merki eða á annan áberandi hátt sé gert glögglega viðvart um vöktunina og hver sé

ábyrgðaraðili, sbr. 24. gr. laganna.

Fiskistofa hefur það hlutverk að hafa eftirlit með því að farið sé að löggjöf um fiskveiðar, sbr. m.a. 18. gr. laga nr. 116/2006 um stjórn fiskveiða og 13. gr. laga nr. 57/1996. Við framkvæmd þess eftirlits ber Fiskistofu að halda sig innan þess ramma sem grunnregla 71. gr. stjórnarskrárinnar um friðhelgi einkalífs setur. Það að fólk sé vaktað leynilega án dómsúrskurðar eða sérstakrar lagaheimildar fer gegn því ákvæði, sbr. og fyrrnefnt ákvæði 24. gr. laga nr. 77/2000.

Jafnvel þótt skilti um rafræna vöktun væri í grennd við svæðið, sem vaktað var, hefur það ekki þýðingu í máli þessu, enda var þar ekki um að ræða viðvörðun um vöktun á vegum Fiskistofu. Þar sem ekki var varað sérstaklega við þeirri vöktun, sem hér er kvartað undan, verður að líta svo á að hún hafi farið fram leynilega. Af því leiðir að vöktunin var ekki í samræmi við 24. gr. laga nr. 77/2000 og þegar af þeirri ástæðu brast Fiskistofu heimild til hennar.

Þar sem Fiskistofu brast heimild til að stunda framangreindar upptökur og engin sjálfstæð heimild er fyrir vinnslu þess efnis sem safnað var með upptökunum er vinnsla þess efnis ekki heimil. Því mælir Persónuvernd fyrir um, í samræmi við 2. ml. 5. mgr. 37. gr. laga nr. 77/2000, að Fiskistofa eyði því efni sem safnað var með upptökunum og að því loknu sendi hún Persónuvernd staðfestingu um að öllum eintökum af efninu hafi verið eytt. Skal sú staðfesting berast Persónuvernd fyrir 1. nóvember 2013.

Að lokum skal bent á að í lögum nr. 88/2008 um meðferð sakamála er að finna heimildir sem eiga að tryggja samfélagslega hagsmuni af að refsiverð háttsemi sé rannsökuð. Það fellur hins vegar í hlut lögreglu að beita þeim heimildum, sbr. 1. mgr. 52. gr. laganna, m.a. til að taka myndir af fólki og fylgjast með því í þágu rannsóknar á almannafæri eða á stöðum sem almenningur á aðgang að, sbr. 2. mgr. 82. Eigi önnur stjórnvöld en lögregla að hafa slíkt eftirlit þarf skýra lagaheimild til.

Ú r s k u r ð a r o r ð:

Upptökur Fiskistofu í X í því skyni að upplýsa grun um meint brot gegn fiskveiðilöggjöf fóru gegn lögum nr. 77/2000 um persónuvernd og meðferð persónuupplýsinga. Fiskistofa skal eyða því efni sem safnað var með upptökunum og að því loknu senda Persónuvernd staðfestingu á að sú eyðing hafi farið fram. Skal staðfestingin berast Persónuvernd fyrir 1. nóvember 2013.

Reykjavík 10. mars 2022

22030009 GBH/JHJ

Alþingi atvinnuveganefnd
Austurstræti 8-10
101 Reykjavík

Efni: Umsögn um frumvarp til laga um breytingu á ýmsum lögum á sviði fiskveiðistjórnar (eftirlit Fiskistofu o.fl.) – þingmál 386

Ríkisendurskoðun hefur þann 1. mars 2022 móttengið tölvupóst þar sem gefinn er kostur á að veita umsögn um ofangreint þingmál.

Í greinargerð með umræddu frumvarpi kemur fram að frumvarpið sé liður í úrbótastarfi í framhaldi af skýrslu Ríkisendurskoðunar um eftirlit Fiskistofu, sem skilað var til Alþingis í desember 2018. Í þessu sambandi vill Ríkisendurskoðun áréttta að embættið mun fylgjast með framkvæmd úrbótaáætlunar þar til bærra stjórnvalda á komandi misserum og taka framfylgni þeirra við ábendingum Ríkisendurskoðunar til skoðunar í sérstakri eftirfylgniúttekt sem fer, að jafnaði, fram að þremur árum liðnum frá útgáfu úttektarskýrslu.

Virðingarfyllt,

Guðmundur Björgvin Helgason
(rafræn undirritun)

Jarþrúður Hanna Jóhannsdóttir
(rafræn undirritun)

Undirritunarsíða

Guðmundur Björgvin Helgason

Undirritað af:
Guðmundur Björgvin
Helgason
0312645379
Dags: 10.03.2022
Tími: 13:19:25
Ástæða: Samþykkt
Signet ID: 8aacaea4-
80cb-46ac-846c-
c3fbcdaad434

Jarprúður Hanna Jóhannsdóttir

Undirritað af:
Jarprúður Hanna
Jóhannsdóttir
0711743449
Dags: 10.03.2022
Tími: 14:52:54
Ástæða: Samþykkt
Signet ID: 8aacaea4-
80cb-46ac-846c-
c3fbcdaad434

Atvinnuveganefnd Alþingis
Sent á nefndarsvid@althingi.is

Reykjavík, 15. mars 2022
Tilv.: 2203003

Efni: Umsögn vegna frumvarps til laga um breytingu á ýmsum lögum á sviði fiskveiðistjórnar (eftirlit Fiskistofu o.fl.), 386. mál.

1. Vísað er til erindis nefndasviðs Alþingis, dags. 1. mars sl., þar sem óskað er umsagnar Samkeppniseftirlitsins um frumvarp til laga um breytingu á ýmsum lögum á sviði fiskveiðistjórnar.
2. Með frumvarpinu er m.a. lagt til að Fiskistofu verði í ákveðnum tilvikum heimilt að leggja dagsektir á hvern þann sem vanrækir að veita stofnuninni þær upplýsingar sem viðkomandi ber að veita lögum samkvæmt. Þá er jafnframt gert ráð fyrir sterkari heimildum Fiskistofu til innheimtu dagsekta. Lagt er til að dagsektir skuli nema 30 þús. kr. fyrir hvern byrjaðan dag og að þær geti hæstar orðið 1,5 millj. kr. Þá kemur fram að markmið þessara breytinga sé m.a. að tryggja að dagsektarúrræði Fiskistofu hafi tilhlýðileg fælingar- og varnaðaráhrif.
3. Í tilefni af fyrirhuguðum breytingum vill Samkeppniseftirlitið minna á að Fiskistofa gegnir mikilvægu hlutverki við framkvæmd reglna um hámarksafhlutdeildir samkvæmt lögum nr. 116/2006 um stjórn fiskveiða, en liður í eftirliti með þessu er að rannsaka og taka afstöðu til þess hverjir teljast til tengdra aðila og fara með yferráð í því sambandi. Starf Fiskistofu hefur því mikla þýðingu í eftirliti með stjórnunar- og eignatengslum í sjávarútvegi, til viðbótar við það hlutverk Samkeppniseftirlitsins skv. d-lið 1. mgr. 8. gr. samkeppnislaga nr. 44/2005, að kanna stjórnunar- og eignatengsl á milli fyrirtækja, sbr. og t.d. 17. gr. laganna o. áfr.
4. Við eftirlit af þessu tagi er mikilvægt að eftirlitsaðilinn búi yfir fullnægjandi úrræðum til þess að knýja á um t.d. afhendingu gagna og upplýsinga. Ef úrræði af þessu tagi eru ekki afgerandi og skýr er hætt við því að eftirlitið skili ekki árangri og markmið hlutaðeiganda laga náí ekki fram að ganga.
5. Í þessu ljósi vill Samkeppniseftirlitið koma á framfæri eftirfarandi sjónarmiðum um þau efndaúrræði sem lögð eru til í frumvarpinu:
6. Samkeppniseftirlitið vísar í fyrsta lagi til þess að eftirlitið gerði efndaúrræði Fiskistofu að umtalsefni í [umsögn þess](#), dags. 8. mars 2021, við frumvarp um breytingu á ýmsum lögum á sviði fiskveiðistjórnunar (viðurlög, tengdir aðilar o.fl.) sem birt voru á samráðsgátt stjórnvalda, sbr. einnig [umsögn eftirlitsins](#), dags. 3. maí 2021. Í því frumvarpi voru lagðar til nánast sams konar breytingar á heimild Fiskistofu til að leggja á og innheimta dagsektir.
7. Samkeppniseftirlitið áréttar því áður fram komin tilmæli um að sektarfjárhæðir verði endurskoðar þar sem þær séu ekki í neinu samhengi við mismunandi efnahag og fjárhagslegan styrkleika viðkomandi eftirlitsskyldra aðila. Til samanburðar hljóp velta stærstu útgerðarfélagi

landsins á tugi milljörðum króna árið 2021. Samkeppniseftirlitið telur því ástæðu til að ítreka af þessu tilefni fyrri ábendingar um nauðsyn þess að fjárhæðamörk er varða dagsektir og stjórnvaldssektir taki tilliti til efnahags- og fjárhagslegs styrkleika fyrirtækja sem í hlut eiga, svo tryggt sé að viðkomandi sektir hafi viðunandi fullnustu- og varnaðaráhrif.

8. Rétt er að benda á að í frumvarpi sjávarútvegs- og landbúnaðarráðherra frá 26. febrúar 2021, þar sem sams konar breytingar voru lagðar til og nú eru settar fram, var sérstaklega vísað til dagsektarúrræðis Fjármálaeftirlitsins í 11. gr. laga um opinbert eftirlit með fjármálastarfsemi. Það er því ástæða til að benda á að í 1. mgr. 11. gr. þeirra laga er kveðið á um að dagsektir geti numið frá 10.000 kr. til 1 millj. kr. á dag og að heimilt sé að ákveða þær sem hlutfall af tilteknum stærðum í rekstri eftirlitsskylds aðila. Þá er sérstaklega tekið fram að við ákvörðun um fjárhæð dagsekta sé heimilt að taka tillit til eðlis vanrækslu eða brots og fjárhagslegs styrkleika viðkomandi aðila. Að mati Samkeppniseftirlitsins er nauðsynlegt að líta til þessa ef tryggja á að dagsektarúrræði Fiskistofu tryggi tilhlýðilegar efndir á fyrirmælum stofnunarinnar.
9. Eftir því sem Samkeppniseftirlitið kemst næst er óalgengt að eftirlitsstofnun hafi til umráða svo lága dagsektarfjárhæð í lögum sem um þær gilda, þ.e. 30 þús. kr. á dag. Svo virðist sem algengt sé að heimild til álagningar dagsekta sé annars vegar bundin ákveðinni lágmarksfjárhæð og hins vegar hámarksfjárhæð og virðist vera algengt að slík hámarksfjárhæð sé 500 þús. kr. til 1 milljón kr. Þá eru jafnframt dæmi um að ekki sé kveðið á um tiltekið lágmark eða hámark heldur viðkomandi eftirlitsstofnun falið að ákvarða viðeigandi sektarfjárhæð í hvert og eitt sinn, sbr. t.d. 38. gr. samkeppnislaga.
10. Samkeppniseftirlitið þakkar fyrir tækifærið til að koma að sjónarmiðum vegna málsins og er reiðubúið til að fylgja umsögninni eftir eða veita frekari upplýsingar sé þess óskað.

Virðingarfyllt,
Samkeppniseftirlitið

Eva Ómarsdóttir

Alþingi
Atvinnuveganefnd
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Reykjavík, 18. mars 2022

Umsögn um breytingu á ýmsum lögum á sviði fiskveiðistjórnunar (eftirlit Fiskistofu o.fl.) - 386. mál

Samtök fyrirtækja í sjávarútvegi (SFS eða samtökin) hafa tekið til umsagnar frumvarp um breytingu á ýmsum lögum á sviði fiskveiðistjórnunar (eftirlit Fiskistofu), sbr. þingskjal 550 – 386. mál.

Með frumvarpinu er lagt til ákvæði sem snúa að heimildum Fiskistofu til að sinna eftirliti, svo sem rafrænu eftirliti og myndavélaeftirliti og eftirfylgni með því. Meginefni frumvarpsins eru að Fiskistofu verði í ákveðnum tilvikum heimilt að leggja á dagsektir og innheimta uppsafnaðar dagsektir. Þá er lagt til að skýrt verði mælt fyrir um að birta skuli ákvarðanir um sviptingu á veiðileyfum og afturköllun á vigtunarleyfi. Að lokum er fjallað um heimildir Fiskistofu til rafræns eftirlits verði eflar.

Samtökin eru jákvæð gagnvart efni frumvarpsins og almennt þeim breytingum sem lagðar eru til, en telja þó rétt að gera nokkrar mikilvægar athugasemdir og tillögur til breytinga.

Dagsektir

Með frumvarpinu er lagt til að Fiskistofa geti í ákveðnum tilvikum lagt á dagsektir vanræki aðili að veita Fiskistofu upplýsingar. Með þessu er ætlunin að treysta heimild Fiskistofu til innheimtu dagsekta. Þá skuli Fiskistofa leiðbeina viðkomandi um að dagsektir verði lagðar á að liðnum fresti (sjö eða tuttugu dagar skv. frumvarpi) hafi umræddar upplýsingar ekki borist, nema hlutaðeigandi upplýsi sannanlega um ástæður, sem honum verður ekki um kennt, en gerðu honum ókleift að veita upplýsingarnar.

Hafa ber í huga að rík skylda hvílir á aðilum að láta Fiskistofu í té upplýsingar. Hér má nefna að í ákvæði í 2. mgr. 17. gr. laga um stjórn fiskveiða kemur fram að útgerðarmönnum, skipstjórnarmönnum og kaupanda afla, svo sem umboðsmönnum, útflytjendum, flutningsaðilum, bönkum, lánastofnunum og opinberum stofnunum sé skylt að láta ráðuneytinu eða Fiskistofu ókeypis upplýsingar í té. Upplýsingarnar skulu vera á ákveðnu formi og teljast nauðsynlegar vegna eftirlits með framkvæmd laganna.

Dagsektir heyra undir þvingunarúrræði stjórnvalda. Þvingunarúrræði hafa almennt ekki það markmið að refsa eða beita aðila viðurlögum, heldur er þeim ætlað að gera stjórnvöldum fært að knýja fram breytta hegðun, s.s. eftirfylgd við tilmæli. Samkvæmt meginreglu falla óinnheimtar dagsektir niður við greiðslu. Þetta má telja einkar mikilvægt, enda felst í þess háttar framkvæmd

hvati til breyttrar hegðunar þannig að komast megi hjá kostnaði. Samkvæmt gildandi lögum leiða efndir til niðurfellingar á óinnheimtum dagsektum. Í ljósi markmiðs um breytta hegðun, má telja þá framkvæmd eðlilega og sanngjarna. Samkvæmt tillögum þess frumvarps sem hér er fjallað um, falla hins vegar óinnheimtar dagsektir ekki niður þótt aðili veiti um síðir umbeðnar upplýsingar. Hér er um stefnubreytingu að ræða, sem telja má síður heppilega. Gallinn er jafnframt sá, að með því að fella ekki niður óinnheimtar dagsektir er dagsektum fengið refsikennt yfirbragð. Það er síður ákjósanlegt.

SFS telja að unnt verði að ná sama markmiði og að er stefnt, með því að kveða á um að dagsektir falli í gjalddaga 2-3 mánuðum eftir álagningu og ógreiddar sektir falli ekki niður eftir gjalddaga. Þar með vofir yfir refsikennt yfirbragð dagsekta, sem ekki falla niður við efndir. Á meðan tíminn líður á milli álagningar dagsekta og gjalddaga er hvatinn til efnda ríkur. Samtökin leggja því til að orðalag um gjalddaga kröfu orðist svo:

„Gjalddagi sektar, samkvæmt þessari grein, er þremur mánuðum eftir dagsetningu ákvörðunar Fiskistofu. Óinnheimtar dagsektir, sem lagðar eru á fram að efndadegi, falla ekki niður eftir gjalddaga þótt aðili efni viðkomandi kröfu nema Fiskistofu ákveði það sérstaklega.“

Heimildir Fiskistofu til rafræns eftirlits verði styrktar

Í allri umræðu um rafræna vöktun verður ávallt að huga að ákveðnum meginreglum. Tilgangur vöktunar verður að vera skýr, málefnalegur og lögmætur. Gæta þarf meðalhófs og að einkalífi þeirra sem sæta vöktun. Varðveisla myndefnis þarf að vera örugg og tryggja þarf að óviðkomandi hafi ekki að því aðgang. Þá er rafræn vöktun með leynd bönnuð, nema hún styðjist við lög eða úrskurð dómara. Eðli máls samkvæmt þarf að vanda einkar vel til verka þegar verið er að feta þá leið að nýta rafræna vöktun, myndavélar eða fjarstýrð loftför, við eftirlitsstörf. Hér þarf sérstaklega að skilgreina verndarhagsmuni og að ekki sé gengið lengra en tilefni er til.

Með frumvarpinu er lagt til að eftirlitsmönnum Fiskistofu verði heimill aðgangur að upplýsingum sem verða til við rafræna vöktun við löndun. Í nokkurn tíma hefur farið fram vinna hjá stjórnvöldum um breytingu á hafnarlögum. Eitt af því sem nú er til skoðunar er að stjórnir hafna, sem falla undir gildissvið laganna, fái heimild til að vakta hafnarsvæði með rafrænum hætti. Þetta hefur verið gert í öryggisskyni undanfarin ár, en ekki vegna löndunar. Í drögum að breytingu á hafnarlögum kemur meðal annars fram að stjórnnum hafna verði heimilað að miðla upplýsingum til lögreglu, landhelgisgæslu, rannsóknarnefndar samgönguslysa og vaktstöð siglinga. Hér er ekki minnst á Fiskistofu. Í því frumvarpi sem hér er til meðferðar er hins vegar lagt til að eftirlitsmönnum Fiskistofu verði heimilaður aðgangur að upplýsingum rafrænnar vöktunar í löndunarhöfn. Að mati samtakanna er réttast að þetta sé skýrt með nánari hætti í frumvarpi svo það valdi ekki óvissu um beitingu ákvæðanna í framkvæmd. Þá þarf að kveða skýrt á um það í lögum hver tilgangur vöktunar eigi að vera og hverjir hafi aðgang að gögnum og eftir hvaða leiðum. Er þetta í samræmi við athugasemdir Persónuverndar við sambærilegt ákvæði og var lagt til með frumvarpi til laga um breytingu á ýmsum lögum á sviði fiskveiðistjórnunar (þingskjal 1183 – 704. mál. á 151, löggjafarþingi).

Í 8. gr. frumvarpsins kemur fram að Fiskistofu er heimil vinnsla á persónuupplýsingum. Meðal annars þeim sem verða til við rafrænt eftirlit, um eignarhald sjávarútvegsfyrirtækja og annarra upplýsinga sem hinn skráði leggur í té, í þeim tilgangi að sinna lögbundnu hlutverki sínu á sviði fiskveiðistjórnar að uppfylltum skilyrðum laga um persónuvernd og vinnslu persónuupplýsinga.

Hér velta samtökin því upp hvort það sé réttara að tilgreina sérstaklega að Fiskistofu verði einungis heimil vinnsla persónuupplýsinga sem stofnuninni berast í tengslum við eftirlit sitt. Er það í samræmi við athugasemdir Persónuverndar við frumvarp til laga um breytingu á ýmsum lögum á sviði fiskveiðistjórnunar (Þingskjal 1183 – 704. mál. á 151, löggjafarþingi).

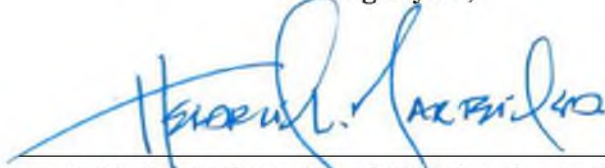
Samkvæmt frumvarpinu er lagt til að sett verði bráðabirgðaákvæði sem heimilar Fiskistofu að fara í samstarf við sjávarútvegsfyrirtæki um notkun eftirlitsmyndavéla um borð í fiskiskipum. Það er í samræmi við tillögur verkefnastjórnar um að stofnunin fái lagaheimild til þess. Eins og fram kom í umsögn samtakanna um frumvarp til laga um breytingu á ýmsum lögum á sviði fiskveiðistjórnunar (Þingskjal 1183 – 704. mál. á 151. löggjafarþingi) leggjast samtökin ekki gegn tilraunaverkefni sem er til þess fallið að draga fram kosti og galla við myndavélaeftirlit á sjó.

Í frumvarpinu er Fiskistofu veitt heimild til að nota fjarstýrð loftför við eftirlitsstörf. Samtökin hafa ekki verið mótfallin því að Fiskistofu verði heimilt að nýta slíkan búnað, en hafa þó sagt að löggjafinn þurfi að kveða á með skýrum hætti hvenær slíkt sé heimilt og þá í hvaða tilgangi. Í frumvarpi þessu er lögfest ákvæði sem skýrir m.a. hvernig þessi vöktun skuli fara fram. Þannig þarf Fiskistofa að gæta þess að ganga ekki lengra en brýna nauðsyn ber til miðað við þann tilgang sem að er stefnt og að persónuverndarsjónarmiðum sé fylgt í hvívetna. Það vekur hins vegar nokkra athygli að fyrst nú sé verið að lögfesta slíka heimild til handa Fiskistofu. Fiskistofa tilkynnti á heimasíðu sinni hinn 7. janúar 2021 um notkun á slíkum loftförum af hálfu stofnunarinnar. Verður ekki betur séð en að þess háttar eftirlit hafi þá verið stundað án þess að fyrir hafi legið fullnægjandi lagaheimild.

* * *

Samtökin áskilja sér rétt til að koma að frekari athugasemdum á síðari stigum, gerist þess þörf.

Virðingarfyllst,

Heiðrún Lind Marteinsdóttir, framkvæmdastjóri

Samtök smærri útgerða
ssu@ssu.is

Atvinnuveganefnd Alþingis
Skrifstofa Alþingis, nefndasvið
nefnasvid@althingi.is

Ólafsvík 14.3.2022

Efni: Umsögn um frumvarp til laga um breytingu á ýmsum lögum á sviði fiskveiðistjórnunar, endurflutt.
386. mál.

Samtök smærri útgerða vilja hér gera athugasemdir við þær greinar frumvarpsins sem varða rafrænt eftirlit Fiskistofu þ.e. 1. grein og 7. grein, og vísa til fyrri umsagnar.

- Varðandi 1.gr. þar sem Fiskistofu er veittur aðgangur að rafrænu vöktunarkerfi hafna, tókum við undir athugasemdir Hafnasambandsins um að einungis sé veitt leyfi til að skoða upptökur til að skoða einstaka tímabil tengt skilgreindum atvikum sem eru til rannsóknar en ekki að eftirlitsmyndavélakerfum verði streymt í rauntíma, á öllum tímum sólarhringsins, til Fiskistofu. Ellegar er verið að veita Fiskistofu meiri heimildir en lögreglu. Hér vísum við til 14. greinar persónuverndarlaga: „, það efni sem til verður við vöktunina verði ekki afhent öðrum eða unnið frekar nema með samþykki þess sem upptaka er af eða á grundvelli heimilda í reglum skv. 5. mgr.; heimilt er þó að afhenda lögreglu efni með upplýsingum um slys eða refsiverðan verknað en þá skal þess gætt að eyða öllum öðrum eintökum af efninu;“.
- Varðandi 7. greinina mótmælum við harðlega heimildum Fiskistofu til notkunar flygilda til ótilkynnts eftirlits. Miðað við heimildir lögreglu til rafræns eftirlits er með þessum lögum verið að gefa öllum sjómönnum og skipstjórnarmönnum stöðu grunaðs manns. Segja má að verið sé að gefa Fiskistofu meiri heimildir en lögreglu. Þess má geta að heimildir lögreglu til rafrænnar vöktunar, sbr. XI. kafla laga um meðferð sakamála nr. 88/2008, eru einungis heimilar beinist rannsókn að broti sem varðað getur að lögum sex ára fangelsi og að ríkir almannahagsmunir eða einkahagsmunir krefjist þess, og einungis skv. úrskurði dómara.
- Þegar rafræn vöktun fer fram á almannafæri skal með merki eða á annan áberandi hátt glögglega gera viðvart um þá vöktun og hver sé ábyrgðaraðili, sbr. 4. mgr. 14. gr. Um þetta var fjallað í úrskurði PV í máli 2013/339 um vöktun hjá Fiskistofu, en þar komst PV að þeirri niðurstöðu að Fiskistofu hafi ekki verið heimilt að nota myndavél til eftirlits þar sem eftirlitið uppfyllti ekki viðvörðunarskyldu. Einnig ber að líta til þess að frá þessum úrskurði hafa skilyrði til rafrænnar vöktunar verið þrengd töluvert.
- Leynileg vöktun Fiskistofu brýtur á fjölmargan hátt gegn persónuverndarsjónarmiðum og með henni er verið að taka einn atvinnuveg (sjávarútveginn) út fyrir sviga og með henni er verið að gera þá sem í honum starfa að réttlægri borgurum en aðra.
- Að öðru leyti vísum við til fyrri umsagnar þar sem fjallað er ítarlegar um rafrænt eftirlit Fiskistofu.

F.h. Samtaka smærri útgerða
Örvar Marteinson, formaður